

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona–Prečišćen tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 7/10) na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona na 96. sjednici, održanoj dana 19.05.2017. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2016. godini.

II.

Informacija iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/17.

Datum, 19.05.2017. godine

Z e n i c a

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice

1x Stručna služba Skupštine,

1x a/a.

I N F O R M A C I J A

*o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite
civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2016. godini*

Zenica, maj 2017. godine

S A D R Ź A J:

1. UVOD	3
2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI	3
3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE	6
3.1. Prava iz socijalne zaštite	6
3.1.1. Stalna novčana pomoć	6
3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć	8
3.1.3. Novčna naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica	8
3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad	9
3.1.5. Smještaj u drugu porodicu	10
3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite	12
3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući	19
3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona	19
3.3. Društvena integracija i dnevno zbrinjavanje djece i odraslih lica sa posebnim potrebama ...	21
4. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŹRTAVA RATA	23
5. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM	27
5.1. Dodatak na djecu	27
5.2. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta	30
5.3. Zaštita nezaposlenih porodilja	32
6. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM	
6. 1. Sufinansiranje Projekta „Sigurna kuća za žene žrtve nasilja u porodici i zajednici sa područja općina Zeničko-dobojskog kantona“	36
6. 2. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje	36
6. 3. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera	37
6.4. Zdravstvena zaštita	37
6.5. Podrška udruženjima i organizacijama	38
6.6. Obilježavanje „Dječije nedjelje“	39
6.7. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta općina iz Zeničko-dobojskog kantona	39
6.8. Nadzor nad stručnim radom i utroška budžetskih sredstava	40
7. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	40

1. UVOD

Dokument „Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2016. godini“ (u daljem tekstu: *Informacija*) izrađen je u skladu sa Programom rada Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za 2017. godinu.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: *Ministarstvo*) je pripremiło Informaciju s ciljem upoznavanja izvršne i zakonodavne vlasti, te šire javnosti, o stanju u navedenim oblastima na području Zeničko-dobojskog kantona u 2016. godini, sa analitičkim osvrtom na primjenu pozitivne zakonske regulative, reformske procese, status i broj korisnika, finansijske pokazatelje, te ostvarene rezultate i aktuelnu problematiku.

Informacija je od posebnog značaja jer sadrži zaključke i preporuke Ministarstva definisane na osnovu prezentiranih pokazatelja i potreba, kako lica u stanju socijalne potrebe i šire javnosti, tako i institucija/ ustanova, te organizacija civilnog društva sa naglaskom na nevladine i neprofitne organizacije.

Za izradu Informacije, korišteni su podaci i informacije iz relevantnih sredstava verifikacije (izvještaji, analize, razvojni dokumenti, trebovanja i dr.) Ministarstva, centara za socijalni rad/nadležnih općinskih službi socijalne zaštite, kao i drugih ustanova socijalne zaštite, te organizacija civilnog društva.

U nastavku Informacije slijedi detaljan osvrt na dostignuća Ministarstva i drugih relevantnih sudionika u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom.

2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI

Prema Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom (“Službene novine ZDK”, broj: 13/07, 13/11, 3/15 i 2/16 u daljem tekstu: *Kantonalni zakon*), **socijalna zaštita** je organizovana djelatnost u Federaciji BiH, Zeničko-dobojskom kantonu i Gradu/Općini, koja je usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih porodica koji se nalaze u stanju socijalne potrebe.

Kantonalni zakon također propisuje da se **socijalna zaštita djeteta**, u skladu sa odredbama Konvencije o pravima djeteta, ostvaruje u najboljem interesu djeteta.

U skladu sa načelima humanizma, solidarnosti i građanskog morala, socijalna zaštita porodice i njenih članova i građana pojedinaca ostvaruje se otkrivanjem i umanjenjem, odnosno otklanjanjem posljedica i uzroka koji dovode do stanja socijalne potrebe, te sticanjem određenih prava iz ove oblasti.

U tom smislu, **socijalnom potrebom** smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nađe građanin ili njegova porodica bez svoje krivice, prouzrokovane usljed ratnih događaja, elementarnih nesreća općih ekonomskih kriza ili psihofizičkog stanja pojedinca, koje ne mogu otkloniti bez pomoći uže ili šire društvene zajednice.

Kantonalni zakon osigurava jednakost u pristupu i uživanju predmetnih prava, te zabranjuje bilo koji oblik diskriminacije, po bilo kojem osnovu kao što je rasa, spol, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, imovina, rođenje ili drugi status.

Na temelju nevedenih odredbi i zakonskih ovlaštenja i općine/grad imaju mogućnost i obavezu dodatnog djelovanja na prevenciji stanja socijalne potrebe, odnosno proširivanja obima i sadržaja prava iz oblasti socijalne zaštite.

Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom obavljaju ustanove socijalne zaštite i općinske službe za upravu, te istu mogu obavljati i humanitarne organizacije, udruženja, vjerske zajednice i organizacije koje može osnovati građanin, pojedinac i strana fizička ili pravna lica.

U skladu sa Kantonalnim zakonom, lica i porodice mogu ostvariti osnovna prava prikazana u tabeli br. 1:

Tabela br. 1

Prava iz socijalne zaštite:	Prava civilnih žrtava rata:	Prava porodice sa djecom:
novčana i druga materijalna pomoć (<i>stalna novčana pomoć, jednokratna, privremena, pomoć u naturi i dr.</i>)	lična invalidnina ili mjesečno lično novčano primanje	dodatak na djecu
refundacija troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu za korisnike novčane naknade za pomoć i njegu od drugog lica	dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica	naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta
osposobljavanje za život i rad	ortopedski dodatak	novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene majke koja nije u radnom odnosu
smještaj u drugu porodicu	porodična invalidnina i dr.	jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta
smještaj u ustanove socijalne zaštite		pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje
privremeni smještaj i zbrinjavanje u Sigurnoj kući		
zdravstvena zaštita		

Socijalna politika je organizovana djelatnost države i drugih društvenih subjekata koja za cilj ima: prevladavanje socijalnih rizika, pomoć siromašnim i socijalno isključenim pojedincima i socijalnim skupinama, izjednačavanje životnih šansi, te općenito unapređivanje socijalne dobrobiti građana.

Ministarstvo vrši upravne, stručne i druge poslove utvrđene zakonom iz nadležnosti Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Kantona) u oblasti socijalne politike, rada, zaštite i povratka raseljenih osoba. Sektor socijalne politike Ministarstva obavlja, između ostalog, poslove iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.

U skladu sa Programom rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona za 2016. godinu, Ministarstvo je provodilo sljedeće osnovne programske ciljeve:

- osiguranje pretpostavki za neometanu primjenu Kantonalnog zakona i poduzimanje intervencija i iniciranje dodatnih mjera socijalno-zaštitnog karaktera za osobe koje su u stanju socijalne potrebe;
- provođenje aktivnosti i poduzimanje mjera iz akcionih planova za djecu bez roditeljskog staranja i osoba s invaliditetom, koji su zasnovani na federalnim dokumentima;
- unapređenje sistema zaštite osoba s invaliditetom na području Kantona s ciljem omogućavanja dnevnog boravka i dnevnih aktivnosti za osobe s invaliditetom i jačanje kapaciteta JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona;

- razvijanje usluga smještaja osoba s invaliditetom po modelu stanovanja uz podršku u zajednici;
- uspostavljanje adekvatnih modela podrške i zaštite porodica u stanju socijalne potrebe, odnosno poduzimanje dodatne mjere u cilju jačanja porodice kao najvažnije jedinice društva;
- razvijanje usluga koje sprječavaju odvajanje djece od porodice, koje podstiču povratak u porodicu i podržavaju razvoj opcija alternativne brige o djeci u porodičnom smještaju/hraniteljstvu i usvojenju djece bez roditeljskog staranja;
- praćenje i unapređenje kontinuiranog nadzora nad provođenjem zakona, drugi propisa i općih akata Kantona, odnosno obavljanje nadzora nad stručnim radom i kontrole namjenskog utroška sredstava namjenjenih za ostvarivanje socijalnih prava koja se finansiraju iz Budžeta Kantona;
- saradnja sa ustanovama i institucijama na svim nivoima;
- saradnja sa organizacijama civilnog društva.

S ciljem adekvatne primjene Kantonalnog zakona, Ministarstvo kontinuirano donosi podzakonske akte: pravilnike, uputstva, instrukcije i odluke. U toku 2016. godine su doneseni sljedeći podzakonski akti u ovoj oblasti:

- Uputstvo o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, broj: 09-49-52-7-1/16 od 07.03.2016. godine;
- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na novčanu pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za osobe koje se nalaze u stanju socijalne pomoći, broj: 02-14-7046-2/16 od 05.04.2016. godine;
- Pravilnik za finansiranje i sufinansiranje projekata povodom obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu u 2016. godini, broj: 09-14-14558-1/16 od 18.08.2016. godine;
- Pravilnik za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata kantonalnih organizacija i udruženja socijalnog karaktera, te udruženja raseljenih lica i povratnika iz Zeničko-dobojskog kantona, broj: 09-35-10730-2/16 od 02.06.2016. godine;
- Instrukciju o načinu izvršenja revizije o priznavanju prava na stalnu novčanu pomoć, broj: 09-35-16681/16 od 04.09.2016. godine;
- Uputstvo o sadržaju i formi iskaznice socijalnih radnika i drugih stručnih zaposlenika u ustanovama socijalne zaštite i nadležnim općinskim službama na području Zeničko-dobojskog kantona, broj: 09-35-9415/16 od 01.12.2016. godine;
- Instrukciju o načinu postupanja u ustanovama i nadležnim službama socijalne zaštite u provedbi mjera zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja uz obavezu korištenja propisanih obrazaca na području Zeničko-dobojskog kantona, broj: 09-35-21055-1-2/15 od 28.11.2016. godine;
- Ugovor o pružanju usluga u JU „Dom-porodica“ Zenica, broj: 09-35-4773/16 od 18.03.2016. godine;
- Ugovor o pružanju usluga u Ustanovi „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“, broj: 09-35-209790-2/13 od 24.05.2016. godine;
- Aneks Ugovora radi produženja važenja ugovora i isplate potraživanja od JU „Škole za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psiho-fizičkom razvoju“ Zenica, broj: 09-25-15135/16 od 22.09.2016. godine;
- Ugovor o pravima i obavezama ugovornih strana u vezi sa pružanjem usluga dnevnog zbrinjavanja djece i odraslih osoba s posebnim potrebama u Zenici, broj: 09-35-18817/16 od 16.11.2016. godine;
- Ugovor o načinu rada i funkcionisanja JU Centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, broj: 09-35-4774-1/16 od 14.03.2016. godine;

- Ugovor o načinu rada i funkcionisanja Poslovne jedinice JU Centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama u općini Visoko, broj: 09-35-4776-1/16 od 14.03.2016. godine;
- Ugovora o načinu rada i funkcionisanja Poslovne jedinice JU Centar za djecu i odrasle osobe sa posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona Dnevni centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama u općini Tešanj, broj: 09-35-4775-1/16 od 14.03.2016. godine.

U skladu sa Instrukcijom Ministarstva, centri za socijalni rad i nadležne općinske službe za socijalnu zaštitu iz Kantona su u obavezi da vrše evidentiranje korisnika socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštitu porodice sa djecom, te da, zajedno sa Ministarstvom i Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike, implementiraju aktivnosti po pitanju unosa podataka u jedinstvenu bazu SOTAC V2.

Vezano za tekuće reformske procese u oblasti socijalne zaštite u Federaciji BiH, Ministarstvo kontinuirano učestvuje zajedno sa Federalnim i drugim resornim kantonalnim ministarstvima u izradi strateških, analitičkih i drugih planskih dokumenata te izradi nove zakonske regulative u Federaciji BiH. Shodno tome, Ministarstvo provodi aktivnosti shodno raspoloživim mogućnostima kako bi se omogućila adekvatna realizacija strateških i razvojnih dokumenata donesenih na višim nivoima vlasti u BiH.

Ministarstvo kontinuirano sarađuje sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike i drugim nadležnim ministarstvima sa kantonalnog, entitetskog i državnog nivoa. Također, Ministarstvo ostvaruje uspješnu saradnju sa nadležnim centrima za socijalni rad/općinskim službama za socijalnu zaštitu i organizacijama civilnog društva sa naglaskom na nevladine organizacije.

3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE

3.1. Prava iz socijalne zaštite

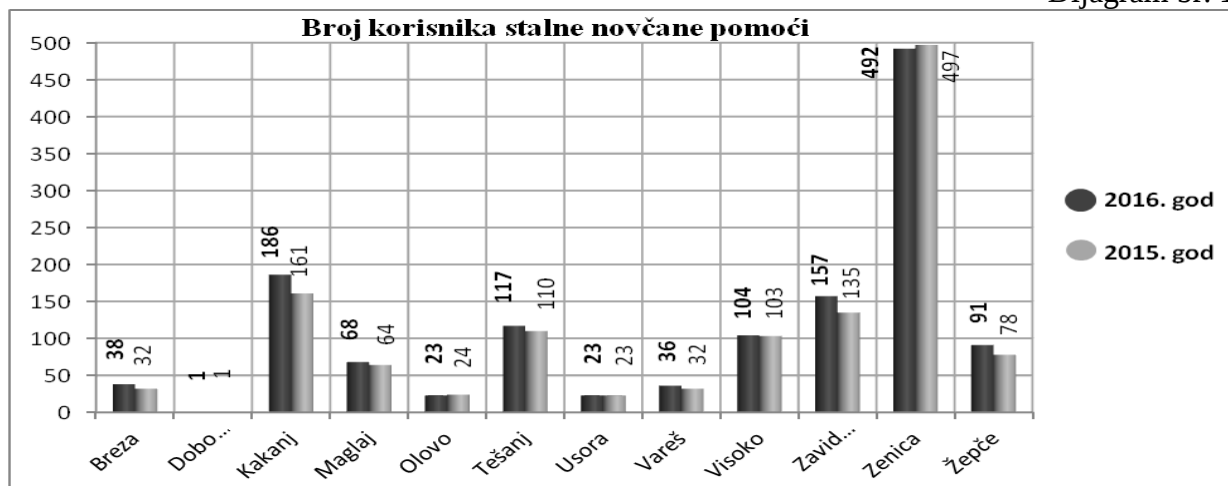
3.1.1. Stalna novčana pomoć

Prema Kantonalnom zakonu pravo na stalnu novčanu pomoć mogu ostvariti lica koja su nesposobna za rad, odnosno spriječena u ostvarivanju prava na rad, koja nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje i koja nemaju članova porodice niti srodnike koji su po zakonu obavezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju da ta lica nisu u mogućnosti da izvršavaju obavezu izdržavanja. Prema Kantonalnom zakonu stalna novčana pomoć se finansira u obimu 60% potrebnih sredstava iz Budžeta Kantona, a 40% iz Budžeta općina/grada.

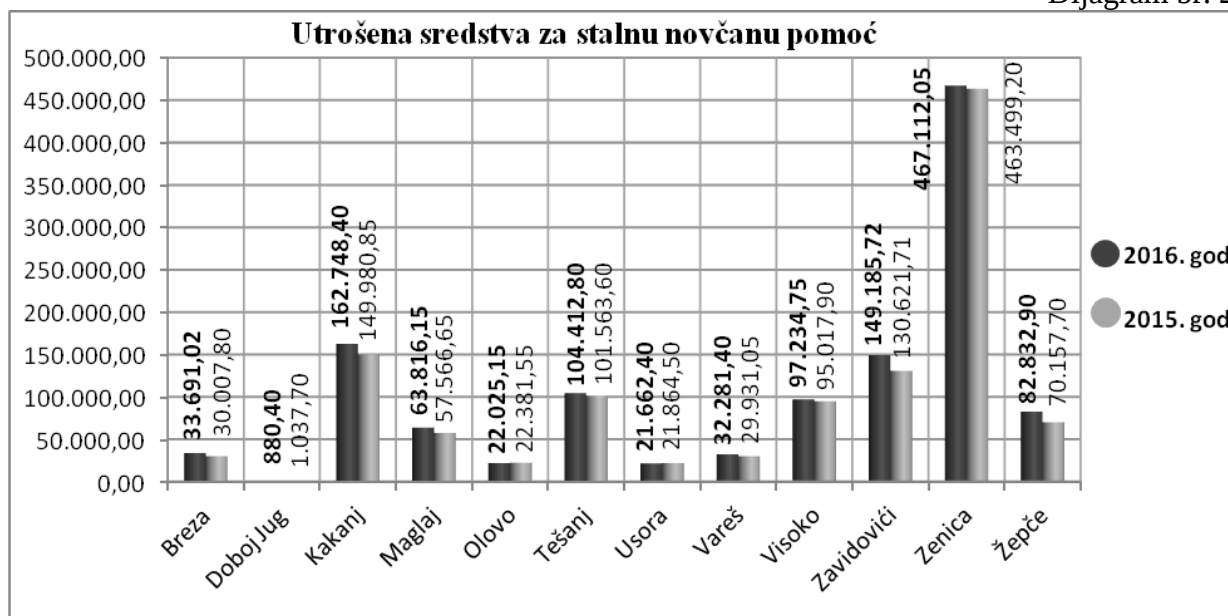
Pravo na stalnu novčanu pomoć u 2016. godini ostvarivalo je 1.336 korisnika a iz Budžeta Kantona izdvojena su sredstva u iznosu od 1.237.883,14 KM. Upoređivanjem stanja sa podacima iz 2015. godine, kada je ovo pravo ostvarivalo 1.260 korisnika a iz Budžeta Kantona utrošeno 1.173.630,21 KM, možemo konstatovati da je tokom 2016. godine došlo do povećanja za 76 korisnika te do većeg izdvajanja finansijskih sredstava za oko 5,47%.

Više uporednih informacija je dato u dijagramima br. 1 i 2, gdje su prikazani brojevi pokazatelji o broju korisnika po općinama/gradu Zeničko-dobojskog kantona, kao i utrošak dijela finansijskih sredstava koja su isplaćena samo iz Budžeta Kantona.

Dijagram br. 1

Dijagram br. 2

Kantonalnim zakonom je propisano da se jednom godišnje vrši usklađivanje novčane pomoći, odnosno naknade koja nije fiksno utvrđena, sa utvrđenim iznosom prosječne plaće Kantona iz predhodne godine (u daljem tekstu: *prosječna plaća*), zbog čega je Ministarstvo donijelo Uputstvo o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom sa primjenom od 01.03.2016. godine.

U 2016. godini su isplaćivane naknade i pomoći prema prosječna plaći Kantona u iznosu 718,00 KM i iste su neznatno umanjena, jer su naknade u 2015. godini isplaćivane prema prosječna plaći Kantona u iznosu 725,00 KM, što je prikazano u tabeli br. 2.

Tabela br. 2

Brojna struktura porodice	Ukupna visina stalne novčane pomoći		Učešće Kantona u iznosu od 60%		Učešće Općina/Grad u iznosu od 40%	
	2015.	2016.	2015.	2016.	2015.	2016.
Jednočlano i dvočlano domaćinstvo	123,25	122,05	73,95	73,25	49,30	48,80
Tročlano domaćinstvo	135,50	134,25	81,30	80,55	54,20	53,70
Četveročlano domaćinstvo	147,80	147,70	88,70	88,60	59,10	59,10
Petočlano domaćinstvo	160,15	162,45	96,10	97,45	64,05	65,00
Šestočlano i veće domaćinstvo	166,75	165,15	100,05	99,10	66,70	66,05

Prema izvještajima nadležnih centara za socijalni rad i službi socijalne zaštite, a u skladu sa odlukama Grada Zenice i Općina Usora, pod povoljnijim uslovima iz budžeta ovih lokalnih zajednica finansirano je pravo na stalnu novčanu pomoć. U gradu Zenica tokom 2016. godine, ovo pravo ostvarivalo je 244 korisnika u iznosima pomoći od 135,29 KM, dok je u Općini Usora pravo ostvarivalo 18 korisnika u iznosima pomoći od 75,00 KM i 100,00 KM.

Pravo na druge vidove materijalne pomoći korisnici stalne novčane pomoći ostvarivali su u Gradu Zenica, i to: pravo na subvenciju grijanja ili ogrijeva za 730 korisnika u iznosu po 247,56 KM i pomoć u školskom priboru za 373 djece korisnika pomoći u iznosu po 40,21 KM; zatim u Općini Tešanj pravo na subvenciju grijanja ili ogrijeva ostvarivalo je 112 korisnika u ukupnom iznosu 22.000 KM, te u Općini Vareš gdje je pravo na subvenciju komunalnih usluga ostvarilo 33 korisnika.

Također, u skladu sa članom II Odluke Vlade Federacije BiH o subvencioniranju potrošnje električne energije, broj 754/2011 od 19.07.2011. godine, svi korisnici stalne novčane pomoći sa područja Zeničko-dobojskog kantona tokom 2016. godine nastavili su ostvarivati pravo na subvenciju električne energije.

3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć

Privremena i jednokratna novčana pomoć priznaje se licima ili porodicama koje se nađu u stanju socijalne potrebe usljed okolnosti propisanih Kantonalnim zakonom. Ovaj vid pomoći se u praksi pokazuje kao veoma efikasna, jer u skladu sa načelom blagovremenosti i efikasnosti omogućava ublažavanje ili otklanjanje nastalog stanja socijalne potrebe pojedinca i porodice.

Zbog ograničenih sredstava u Budžetu Kantona ovo pravo nije finansirano tokom 2016. godine, a to se u ovoj godini direktno odrazilo na manji ukupan broj korisnika prava iz socijalne zaštite. U 2015. godini sredstava za jednokratne novčane pomoći su odobravana Odlukom Vlade Kantona a zatim su doznačena centarima za socijalni rad i nadležnim općinskim službama (u nastavku: *centar/služba*) u ukupnom iznosu od 165.100 KM, i to u osam mjesečnih rata. Sumirani podaci centara/službi u toku 2015. godine pokazuju da je ovo pravo ostvarilo 1.366 korisnika.

Prema dostavljenim podacima, u skladu sa općinskim/gradskim odlukama putem centara/službi za korisnike privremene i jednokratne novčane pomoći u 2016. godini sredstva su izdvajale grad/općine: Zenica za 344 korisnika, Tešanj za 1.137 korisnika, Usora za 17 korisnika, Žepče za 411 korisnika, Vareš za 144 i Visoko za 475 korisnika.

3.1.3. Novčna naknada za pomoć i njegu od strane drugog lica

U skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj 03/15), ovo pravo je finansirano iz Budžeta Kantona do kraja aprila 2015. godine, nakon čega su svi korisnici u kontinuitetu nastavili da isto pravo ostvaruju po povoljnijim uslovima u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 36/99, 54/04, 39/06, 15/09, 45/16 – u daljem tekstu: *Federalni zakon*).

I u 2016. godini, iz Budžeta Kantona, odnosno iz Ministarstva je finansirana refundacija troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu za korisnike predmetnog prava. Ova obaveza kantona je propisana Federalnim zakonom i provodi se u skladu sa Uputstvom Ministarstva o postupku priznavanja nadoknade troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu.

Refundacija troškova medicinskog vještačenja u Institutu za medicinsko vještačenje po obradi iznose 85,41 KM, a u kućnoj posjeti 128,11 KM. U 2015. godini pravo na refundaciju

troškova ostvarilo je 431 korisnika i utrošeno 37.608,98 KM, dok je u 2016. godini ovo pravo ostvarilo 380 korisnika i utrošeno je oko 39.913,68 KM.

3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad

Pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad ostvaruju djeca i mlade osobe ometena u psihofizičkom razvoju:

- do navršenih 15 godina života kroz osnovno obrazovanje i odgoj u ustanovama namjenjenim djeci sa smetnjama u psihofizičkom razvoju ili u posebnim odgojnim grupama odgovarajućih ustanova za osnovno obrazovanje;
- do navršenih 18 godina života ukoliko zbog psihofizičkih sposobnosti nisu bili u stanju završiti osposobljavanje za samostalan život i rad u predviđenom roku;
- ukoliko nastavljaju osposobljavanje i rad u srednjoj školi gdje se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za obrazovanje djece sa smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju, te
- poslije navršene 21. godine života, ukoliko je to pravo uspostavljeno do navršene 21. godine života.

Dijete ili mlada osoba koje se radi osposobljavanja za samostalan život i rad upućuje izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta, u skladu sa uslovima i kriterijima utvrđenim Kantonalnim zakonom, ima pravo na pokriće troškova smještaja, prehrane i prijevoza do obrazovne institucije u visini cijene mjesečne vozne karte za prijevoz autobusom u javnom saobraćaju, ukoliko se ne nalazi na internatskom ili porodičnom smještaju.

Porodice sa djecom i mladima koje koriste ovo pravo, također se priznaje prava na dječiji dodatak pod povoljnijim uslovima, te mogu ostvariti jednokratnu ili socijalno-intervenirajuću pomoć sa ciljem prevazilaženja stanja socijalne potrebe. Podaci o broju korisnika internatskog smještaja, po mjestu prebivališta korisnika i boravka u ustanovi, dati su u tabeli br. 3.

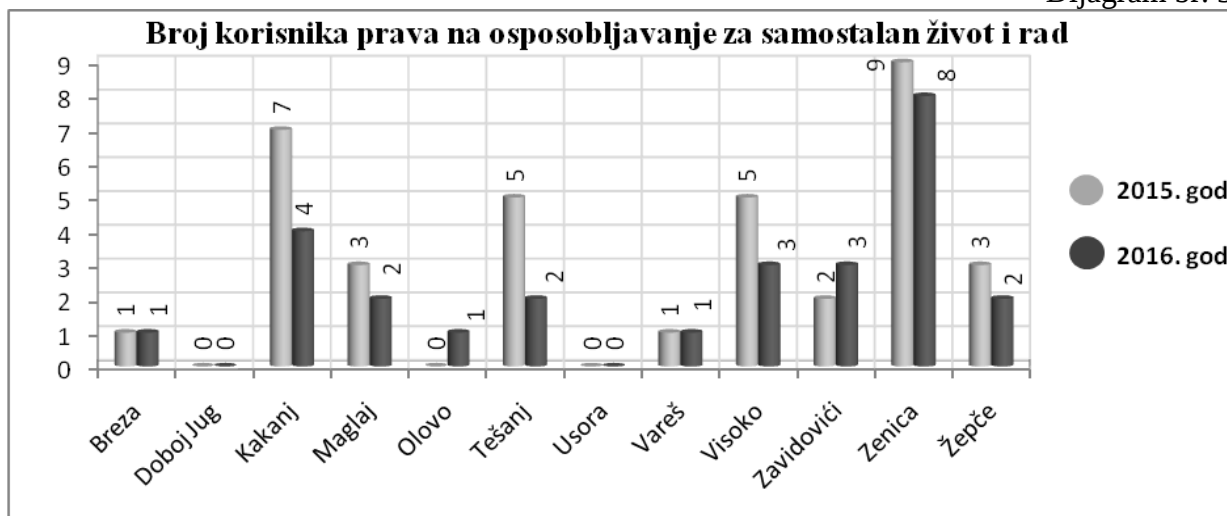
Tabela br. 3.

Redni broj	SOCIJALNE USTANOVE	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		godina	Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo	2016. g	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	4
		2015. g	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	3
2	JU Centar za slijepu i slabovidnu djecu Sarajevo	2016. g	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	4	0	6
		2015. g	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	5	1	9
3	Zavod za specijalno obrazovanje i vaspitanje Mjedena	2016. g	1	0	0	0	0	0	0	1	3	0	1	1	7
		2015. g	1	0	1	0	0	0	0	1	2	0	1	2	8
4	Centar za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora Tuzla	2016. g	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
		2015. g	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
5	Đački dom Zenica	2016. g	0	0	4	1	1	0	0	0	0	1	0	1	8
		2015. g	0	0	6	2	0	3	0	0	2	1	0	0	14
UKUPNO		2016. g	1	0	4	2	1	2	0	1	3	3	8	2	27
UKUPNO		2015. g	1	0	7	3	0	5	0	1	5	2	9	3	36

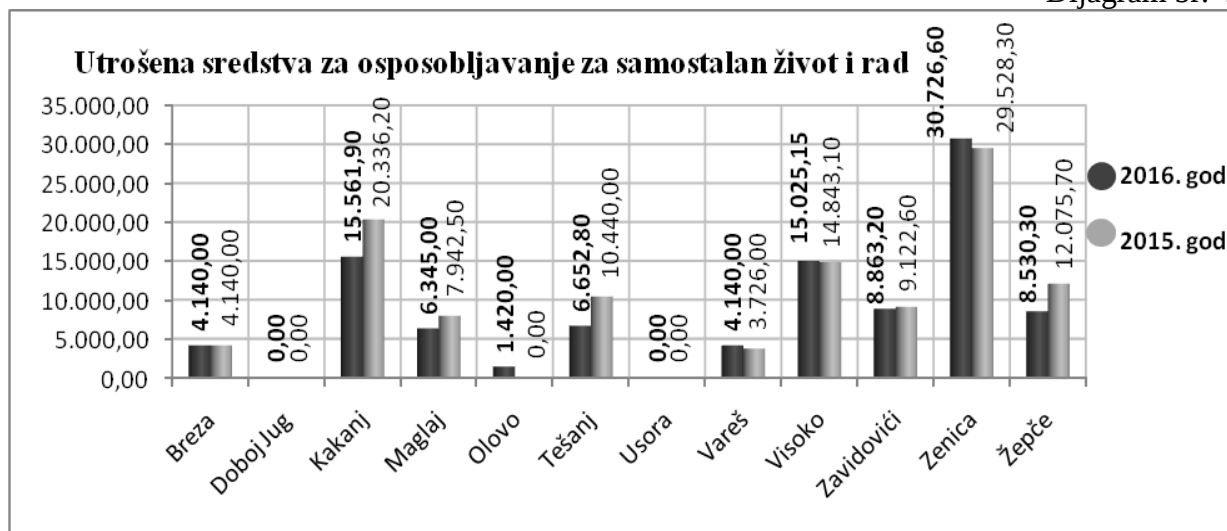
Pravo na internatski smještaj u ustanovama za osposobljavanje za život i rad u 2016. godini ostvarivalo je 27 djece i mladih osoba ometenih u psiho-fizičkom razvoju a korištenje prijevoza do obrazovne institucije ostvarivao je jedan korisnik iz Visokog. Za finansiranje ovih prava iz Budžeta kantona u 2016. godini utrošeno je 101.404,95 KM, dok je u 2015. godini iz Budžeta kantona za 36 djece utrošeno 112.154,40 KM, to jeste pravo je ostvarivalo manje za 9 korisnika i utrošeno je manje sredstava za oko 10,60%.

Više komparativnih podataka o broju korisnika i potrošnji sredstava, po općinama/gradu Kantona može se vidjeti u dijagramu br. 3 i 4.

Dijagram br. 3

Dijagram br. 4

3.1.5. Smještaj u drugu porodicu

Smještaj u drugu porodicu mogu ostvariti djeca i odrasla lica kojima je potrebna stalna briga i pomoć radi zadovoljavanja njihovih životnih potreba, a koje ne mogu ostvariti u krugu vlastitih porodica ili na drugi način i to pod uslovima propisanim Kantonalnim zakonom. Ovo pravo podrazumijeva srodnički i hraniteljski smještaj (smještaj u drugu porodicu) uz propisanu naknadu za srodnike, odnosno hranitelje.

Ovaj vid vaninstitucionalnog zbrinjavanja djece i odraslih, i dalje predstavlja izazov u oblasti socijalne zaštite zbog nedovoljno razvijene usluge hraniteljstva na području Kantona, a što bi dugoročno trebalo da se unaprijedi primjenom Zakonom o hraniteljstvu Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 19/17). Ovaj Zakon je objavljen 15.03.2017. godine i stupio je na snagu osmog dana, a početak će se primjenjivati nakon 12 mjeseci od dana stupanja na snagu. Shodno ovom Zakonu, u međuvremenu su pokrenute aktivnosti na edukacijama profesionalaca centara za socijalni rad. Na dostavljeni tekst ovog Zakona, Zaključkom sa 29. sjednice održane 28.06.2016. godine, Skupština Zeničko-dobojskog kantona utvrdila svoje

mišljenje povodom dostavljenog Nacrta Zakona o hraniteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Analizirajući stanje i raspoložive podatke primjetni su manji pozitivni pomaci, jer je u 2016. godini Ministarstvo dalo saglasnosti za smještaj 21 korisnika u drugu porodicu, za razliku od 2015. godine kada su date saglasnosti za 17 korisnika. U kontekstu ovog smještaja, potrebno je naglasiti da je prisutna veća zainteresovanost srodničkih porodica za prihvata lica koja ostvare predmetno pravo u odnosu na hraniteljske porodice, što je vidljivo u tabeli br. 4.

Tabela br. 4

Date saglasnosti za smještaj u drugu porodicu	Breza	Doboj	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Visoko	Vareš	Zavidovi	Zenica	Žepče	Ukupno:
- srodnička porodica	-	2	2	-	-	-	-	2	-	2	10	2	20
- hraniteljska porodica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Ukupno:	-	2	2	-	-	-	-	2	-	2	11	2	21

Navedeni podaci ukazuju na adekvatniju primjenu Protokola o saradnji i postupanju s ciljem unapređenja zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodice u riziku od razdvajanja Zeničko-dobojskog kantona, kojim su potpisnice istog (Ministarstvo, centri za socijalni rad/nadležne općinske službe socijalne zaštite, JU „Dom porodica“ Zenica i Ustanova za prihvata i odgoja djece „Mala škola“ Vareš), između ostalog, preuzele obavezu da postupaju po načelu najboljeg interesa djeteta, u smislu zaštite i podrške ostvarivanju prava djeteta, zatim da vrše promociju i unapređenje alternativnih vidova zaštite djece bez roditeljskog staranja, odnosno usvojenja (potpuno i nepotpuno). U fokusu ovih obaveza je i smještaj u drugu porodicu (hraniteljski smještaj, srodnički smještaj), kao i uspostava saradnje sa lokalnim ustanovama/ organizacijama (predškolske i školske ustanove, zdravstvene ustanove, udruženja i dr.) i pojedincima.

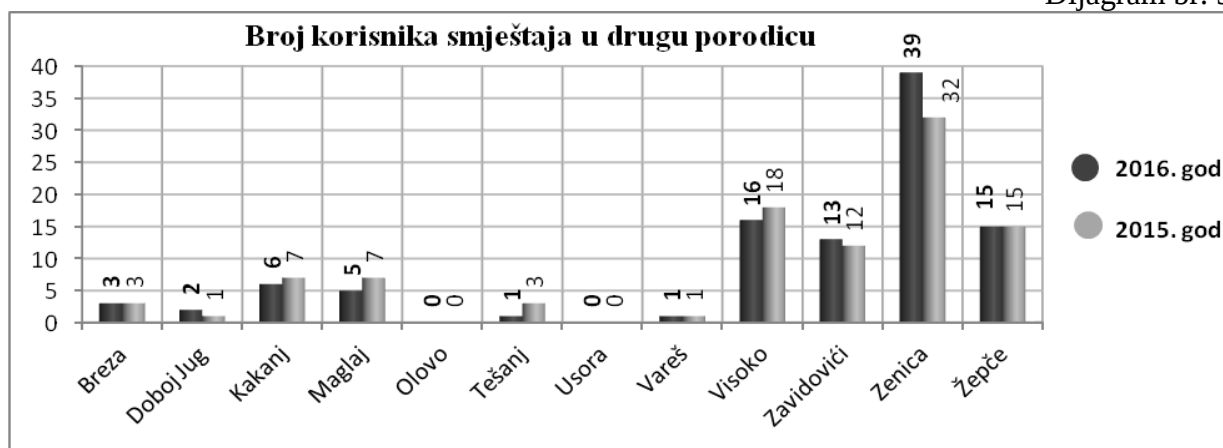
U skladu sa Kantonalnim zakonom, naknade za smještaj lica u drugu porodicu u 2016. godini isplaćivane su u manjim iznosima u odnosu na iznos naknada u 2015. godini, zbog manje od prosječne plaće Kantona (obrazloženo na strani br.7), što je prikazano prikazano u tabeli br. 5:

Tabela br. 5

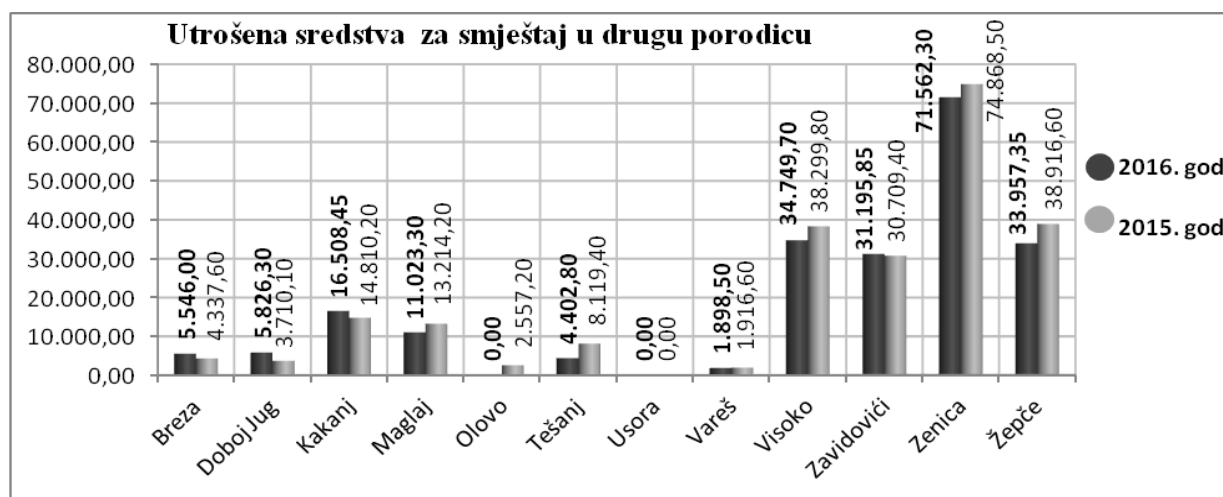
Vrste smještaj u drugu porodicu:	Isplata u 2015.godini	Isplata u 2016.godini
1. srodničku porodicu	159,50 KM	157,95 KM
2. nesrodničku (hraniteljsku) porodicu	217,50 KM	215,40 KM
3. smještaj djeteta i odrasle osobe ometene u psiho-fizičkom razvoju	290,00 KM	287,20 KM

Detaljniji pokazatelji o broju korisnika i utrošenim sredstvima za pravo na smještaj djece i odraslih u drugu porodicu, po općinama/gradu Kantona za 2016. i 2015. godinu, vidljivi su u dijagramima br. 5 i br. 6.

Dijagram br. 5

Dijagram br. 6

Dakle, u 2016. godini ovo pravo je ostvarivalo 101 korisnika i za finansiranje naknada iz Budžeta Kantona utrošena su sredstva u iznosu od 216.670,55 KM. Poređenjem navedenih podataka sa podacima iz 2015. godine kada je za 99 korisnika utrošeno 231.459,60 KM, može se konstatovati da su utrošena manja finansijska sredstava za oko 6,82%. Potrošnja ovih sredstava je manji prije svega je zbog toga što se mjenjala struktura korisnika po vrsti iz tabele br.4, zatim što se povećavao broj korisnika tek od mjeseca augusta 2016.godine i što su isplaćivane manje naknade po vrsti smještaja. Posmatrano po uzrastu ili starosnoj dobi, u drugu porodicu je smješteno 91 dijete i 10 odraslih osoba, odnosno po vrstama: 75 korisnika je smješteno u srodničku porodicu, 16 korisnika u nesrodničku (hraniteljsku) porodicu i 10 smještenih korisnika su lica s invaliditetom ili su lica ometena u psiho-fizičkom razvoju.

3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite

Prema Kantonalnom zakonu, smještaj u ustanovu socijalne zaštite može ostvariti dijete i odraslo lice kojem je potrebna stalna briga i pomoć u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne može ih ostvariti u vlastitoj ili drugoj porodici ili na drugi način, a pod uvjetima i na način predviđen Kantonalnim i Federalnim zakonom. Ovim pravom obezbjeđuje se zbrinjavanje: djece bez roditeljskog staranja, djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, odgojno zanemarene i zapuštene djece, djece žrtava nasilja u porodici, djece sa poremećajima u

ponašanju, samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti, lica sa invaliditetom, lica s duševnim smetnjama, starih lica bez porodičnog staranja i lica koja su ovisna o psihoaktivnim supstancama.

U skladu sa Kantonalnim zakonom, ugovorno su regulisani međusobni odnosi i obaveze Ministarstva i ustanova socijalne-zdravstvene zaštite. Korisnici ovog prava nalaze se na smještaju u ustanovama socijalne zaštite na području Kantona, a to su: JU „Dom porodica“ Zenica, JU „Dom za stara lica Zenica, JU „Penzionerski dom sa stacionarom“ Zeničko-dobojskog kantona, „Mala škola“ Vareš, Ustanovu „Sumero centar za podršku osobama sa invaliditetom“ Podružnica Zenica, JU „Đački dom“ i terapijska zajednica Udruženje građana „Put života – put Feniksa“ Kakanj, te u drugim ustanovama van Zeničko-dobojskog kantona koje su navedene u tabeli br.7.

Shodno odredbama Kantonalnog zakona općinski/gradski prvostepeni organi su dužni da, prije donošenja rješenja o upućivanju lica u ustanovu, zatraže saglasnost od Ministarstva u slučajevima kada će se smještaj djelimično ili u potpunosti finansirati iz Budžeta Kantona.

Na osnovu podnesenih zahtjeva centara/službi, Ministarstvo je u 2016. godini dalo 148 saglasnosti za 120 korisnika u svrhu ostvarivanje prava prikazanih u tabeli br. 6.

Tabela br. 6

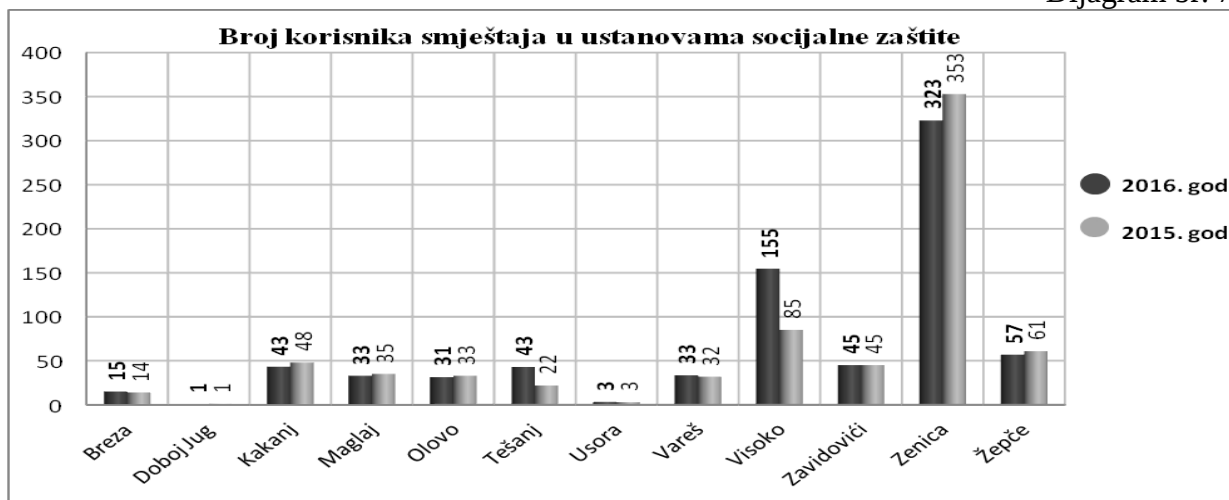
Općina/ grad	Ukupan broj datih saglasnosti	Pregled za izdate saglasnosti u 2016. godini											Broj obnovljenih saglasnosti datih za privremeni smještaj lica u toku 2016. godine	Pregled o broju lica za koje su date saglasnosti u 2016. godini			
		mladb. lica	odrasla lica	Gender		Do važenja uslova za smještaj u ustanovu Saglasnosti za privremeni smještaj u	Ustanova Sumero	Prihvatilište	Osposobljavanje za život i rad	Terapijska zajednica	Sahrana / dženaža	Ukupan broj lica		Gender		mladb. lica	
				M	Ž									M	Ž		
Breza	9	1	8	6	3	4	4	1	0	0	0	0	3	7	5	2	1
Doboj Jug	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0
Kakanj	6	1	5	2	4	3	1	0	0	0	0	2	0	6	2	4	1
Maglaj	6	0	6	0	6	2	3	0	0	0	0	1	1	5	0	5	0
Olovo	8	4	4	6	2	3	2	0	0	1	0	2	3	6	4	2	3
Tešanj	10	5	5	8	2	2	0	5	0	3	0	0	1	9	7	2	4
Usora	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Visoko	18	8	10	11	7	11	6	0	0	0	0	1	10	12	9	3	3
Vareš	7	0	7	3	4	0	4	1	0	0	0	2	0	6	2	4	0
Zavidovići	9	2	7	5	4	1	4	0	0	1	0	3	1	8	5	3	2
Zenica	63	14	49	30	33	23	9	10	2	0	3	16	15	50	26	24	10
Žepče	10	4	6	7	3	4	4	0	0	0	0	2	3	9	6	3	2
Ukupno:	148	39	109	79	69	55	37	17	2	5	3	29	38	120	67	53	26

Sa budžetske pozicije 'Smještaj u ustanove socijalne zaštite', pored smještaja korisnika u ustanove socijalne zaštite, tokom 2016. godine finansirane su i usluge:

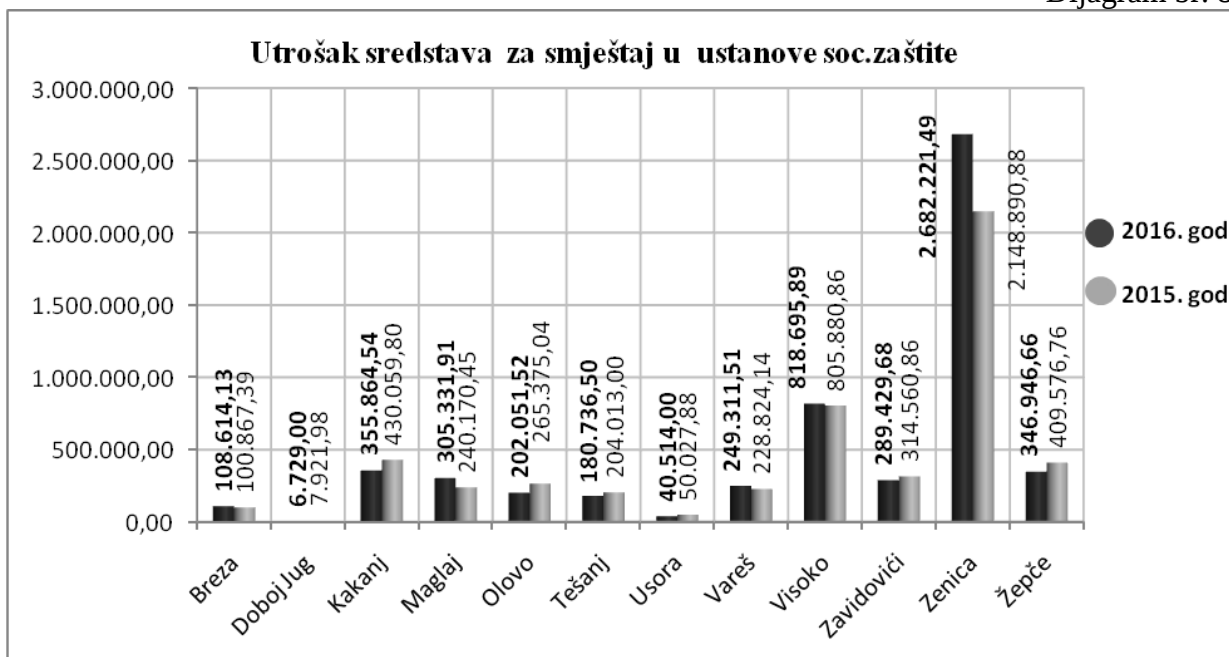
- dnevnog zbrinjavanja JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona sa poslovnim jedinicama Visoko i Tešanj,
- dnevnog zbrinjavanja Ustanove „Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama“ Maglaj,
- djelovanje Dnevnog centra pri JU Škola za odgoj i obrazovanje i rehabilitaciju Zenica, a od 01.09.2016. godinie pri JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona u prostorijama JU „Dom porodica“ Zenica,
- stanovanja u lokalnoj zajednici uz podršku Ustanove „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“ Podružnica Nemila, Zenica.

U dijagramima br. 7 i br. 8, navedeni su uporedni pokazatelji o broju korisnika prava na smještaj u ustanove socijalne zaštite kao i utrošena sredstva po općinama/gradu Zeničko-dobojskog kantona.

Dijagram br. 7

Dijagram br. 8

Za finansiranje smještaja oko 783 korisnika u 2016. godini utrošeno je 5.586.446,83 KM, dok je za oko 732 korisnika u 2015. godini bilo utrošeno 5.401.256,08 KM. Uporedni podaci ukazuju da je u 2016. godini broj korisnika veći za 51 korisnika i da je više potrošenih sredstava za oko 0,03 %. Utroška ovih sredstava je veći zbog toga što se tokom 2016.godine povećavao broj korisnika u JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, odnosno što je za oko 95 osoba povećan broj korisnika u Dnevnim centrima Tešanj i Visoko.

Ministarstvo kontinuirano djeluje, aktivno učestvuje i podržava pokrenute procese reforme socijalne zaštite sa naglaskom na procese deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite i adekvatnog ostvarivanja prava u skladu sa pozitivnim zakonskim rješenjima i međunarodnim dokumentima. U kontekstu ovih procesa, Ministarstvo je u saradnji sa

nadležnim ustanovama socijalne zaštite i Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike provodilo sljedeće bitne aktivnosti:

- vezano za smještaj djece bez roditeljskog staranja i osoba s invaliditetom u ustanove socijalne zaštite, u posljednje tri godine Ministarstvo daje saglasnosti za privremeni smještaj za većinu korisnika gdje za to postoji mogućnost, uz obavezu prvostepenih organa (centara za socijalni rad/općinskih službi za socijalnu zaštitu) da intenziviraju aktivnosti s ciljem omogućavanja povratka korisnika u biološke porodice ili iznalaženja alternativnih vidova zbrinjavanja (smještaj u drugu porodicu, usvojenje, smještaj u Ustanovu „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“, usluge dnevnog zbrinjavanja JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, Prihvatilište za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti sa područja Kantona);
- rješavanje problematike oko smještaja lica sa duševnim smetnjama u ustanovama socijalne zaštite zatvorenog tipa, koja je vezana za aktuelne presude za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić Zuhra i drugi protiv Bosne i Hercegovine (Aplikacija br. 3427/13, 74569/13 i 7157/14) od 03. novembra 2015. godine. Apelanti su bili na smještaju u ustanovama socijalno-zdravstvene zaštite van Zeničko-dobojskog kantona: Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba Drin Fojnica, Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih lica Bakovići, te su zbog navedene presude i primjene federalne Strategije o deinstitutionalizaciji i transformaciji ustanova i u ovim ustanovama pokrenute aktivnosti na humanizaciji smještaja korisnika, odnosno dio korisnika je izmješten u stambene jedinice koje se nalaze u krugu navedenih ustanova ili u lokalnu zajednicu gdje djeluje ustanova, u kojima imaju veću slobodu i podršku u osamostaljivanju. Ipak, većina korisnika i dalje ostvaruje usluge unutar navedenih zavoda i ostaje da se pronalaze bolja riješena oko problematike smještaja osoba, odnosno ostvarivanja ljudskih prava osoba s duševnim smetnjama.
- izmještanje korisnika iz navedenih ustanova u Podružnicu ustanove „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“ na područje Zeničko-dobojskog kantona. U 2016. godini, u ovu ustanovu je smješteno 17 lica, od čega je 12 lica koja su premještena iz drugih ustanova. Ovaj vid zbrinjavanja podrazumijeva smještaj lica u stambene jedinice na području grada Zenica, gdje im se omogućava stručna podrška asistencijom s ciljem njihovog osposobljavanja za samostalan život i socijalno uključivanja u lokalnoj zajednici. Zavisno od broja korisnika i ekonomske opravdanosti za Ustanovu ovaj smještaj se može realizovati i na području drugih općina Kantona te na taj način koristiti raspoloživi resursi.
- potpisan je Ugovor o pružanju usluga u JU „Dom-porodica“ Zenica, broj: 09-35-4773/16 od 18.03.2016. godine, između Ministarstva, Grada Zenica i JU „Dom porodica“ Zenica, kojim je omogućen kontinuitet u pružanju novih usluga u navedenoj ustanovi (socijalno stanovanje s ciljem društvene integracije mladih bez roditeljskog staranja, Prihvatilište za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti sa područja Kantona i dr.);
- vezano za podršku mladima bez roditeljskog staranja koji izlaze iz sistema javne brige, a u skladu sa implementacijom Plana transformacije JU „Dom porodica“ Zenica, u oktobru 2016. godine je potpisan ugovor između Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, ovog Ministarstva i JU „Dom porodica“ Zenica o provedbi projekta za podršku mladima za samostalno stanovanje. Ovaj projekat je podržan i u okviru obilježavanja Dječije nedjelje u Zeničko-dobojskom kantonu tokom 2016. godine.
- nastavljena primjena Protokola o postupanju i saradnji s ciljem unapređenja zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja sa pripadajućim obrascima i Hodogramom, broj: 09-35-21055-1-1/14 od 10.12.2015. godine. Potpisnice navedenog Protokola su: Ministarstvo, svi centri/službi i JU „Dom porodica“ Zenica, s tim da je potpisivanju pristupila u Ustanova za prihvatanje i odgoj djece „Mala škola“

Vareš. Ministarstvo je donijelo Instrukciju o načinu postupanja u ustanovama i nadležnim službama socijalne zaštite u provedbi mjera zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja uz obavezu korištenja propisanih obrazaca na području Zeničko-dobojskog kantona, broj: 09-35-21055-1-2/15 od 28.11.2016. godine, čime je omogućeno jednoobrazno postupanje u zaštiti djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja. Instrukcija se primjenjuje i za ostale korisnike koji se uvode u prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom;

- u organizaciji Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, a uz finansijsku podršku Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, uspješno je realizovan projekat „Modularni programa edukacije za stručni kadar pri centrima za socijalni rad, općinskim službama nadležnim za poslove socijalne zaštite i ustanovama socijalne zaštite iz Zeničko-dobojskog kantona“.U okviru realizacije navedenog projekta održano je šest edukacija, u periodu od septembra - novembra 2016. godine, u kojima je učestvovao 31 predstavnik iz 17 ustanova i nadležnih općinskih službi socijalne zaštite sa područja Zeničko-dobojskog kantona i četiri predstavnika Ministarstva. Edukacije su održane u prostorijama JU „Penzionerski dom sa stacionarom“ Zeničko-dobojskog kantona u Zenici, gdje je ujedno izvršena i podjela potvrda za učesnike o učešću u Modularnom programu edukacije;
- nadalje, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je, na 66. sjednici, održanoj 16.08.2016. godine, usvojila Izvještaj o radu Radne grupe za realizaciju Prijedloga mjera za provedbu dokumenta Politike zaštite djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja u FBiH (2006-2016) na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014-2016. godina;
- Zaključkom sa 50. sjednice održane 07.04.2016. godine, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je prihvatila Izvještaj Ministarstva o realizaciji obaveza iz Strategije za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom u Federaciji BiH za period 2011.-2015. godine – oblast socijalne zaštite.

Predstavnici Ministarstva i ustanova socijalne zaštite sa područja Zeničko-dobojskog kantona su učestvovali na skupovima vezanim za pitanja djece bez roditeljskog staranja i porodica pod rizikom od razdvajanja, osoba s invaliditetom s ciljem adekvatnije zaštite navedenih kategorija i primjene, odnosno učestvovali u izradi situacione analize u oblasti usluga i razmatranja novih zakonskih rješenja. Kroz ove aktivnosti naglašena je potreba za adekvatnijim uključivanjem i unapređenjem saradnje institucija i ustanova iz oblasti obrazovanja, zdravstva i pravosuđa po ovom pitanju obzirom da su navedene kategorije korisnika ujedno i usluga navedenih sektora.

Podaci o broju zbrinutih korisnika sa područja grada/općina Kantona u ustanove socijalne zaštite prikazani su u tabeli br. 8, dok u narednoj tabeli br. 7 predočavamo podatke o broju korisnika i utrošku budžetskih sredstava za smještaj korisnika u ustanove socijalne zaštite, na godišnjem nivou za period 2013 -2016. godina. Pregledom ove tabele možemo uočiti da se uvećavao ukupan broj korisnika smještaja u ustanove socijalne zaštite tokom posljednje dvije godine, odnosno da je broja korisnika veći zbog pružanja usluga rane intervencije i dnevnog zbrinjavanja djece i odraslih lica u JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, odnosno u Dnevnim centrima Tešanj, Maglaj i Visoko. Ukoliko posmatramo samo broj korisnika na stalnom smještaju u ustanovama, možemo uočiti trend smanjenja broja korisnika i potrošnje sredstava u ustanovama koje se nalaze van Kantona, što potvrđuju nastojanja ovog Ministarstva da korisnici imaju adekvatne usluge smještaja na prostoru Zeničko-dobojskog kantona, prije svega zbog interesa korisnika, lakše komunikacije i održavanja kontakata sa srodnicima, a zatim i iskorištavanja postojećih ili uspostave novih kapaciteta u Kantonu.

Tabela br. 7

USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE			Ukupno u 2016	Ukupno u 2015	Ukupno u 2014	Ukupno u 2013
1	Zavod za zbrinjavanje MI djece i omladine Pazarić	broj	68	68	70	72
		KM	779.481,92	797.527,71	804.462,14	559.514,06
2	JU škola za odgoj i obrazovanje Zenica	broj	28	47	46	47
		KM	74.295,00	93.210,00	91.065,00	93.795,00
3	"Naš dom" d.o.o. Travnik	broj	27	30	36	41
		KM	184.884,83	228.706,48	263.475,08	294.499,57
4	JU Dom za lica sa invaliditetom Višegrad	broj	1	1	2	2
		KM	7.108,00	7.766,36	13.279,67	13.291,69
5	Zavod za vaspitanje muške djece i omladine Sarajevo	broj	0	1	4	4
		KM	0,00	8.592,00	37.600,00	31.794,00
6	JU Dom za lica sa invaliditetom Prijedor	broj	2	2	2	2
		KM	18.014,00	17.884,40	17.664,00	17.664,00
7	Sveta obitelj Mostar	broj	2	2	2	2
		KM	32.160,00	32.160,00	27.580,00	27.360,00
8	"Mala škola" Vareš	broj	3	3	5	5
		KM	12.294,72	15.294,72	26.576,72	28.206,72
9	JU "Dom-porodica" Zenica	broj	84	92	95	101
		KM	819.960,26	876.628,59	885.939,87	955.436,39
11	Dom zadjecu bez roditeljskog staranja Sarajevo	broj	1	1	1	1
		KM	7.140,00	7.140,00	7.140,00	7.140,00
12	"Majčino selo" Međugorje	broj	1	2	2	2
		KM	7.697,52	7.227,05	11.565,16	12.000,00
13	Edukacijsko-rehabilitacijski Centar DUGA Novi Travnik	broj	3	2	2	1
		KM	14.880,00	14.880,66	13.180,00	7.440,00
14	Zavod za zbrinjavanje MI osoba Bakovići	broj	76	75	74	76
		KM	778.480,22	761.940,88	755.606,42	549.867,54
15	Međunarodni forum solidarnosti EMMAUS	broj	2	2	2	9
		KM	15.830,26	14.887,92	14.900,28	92.956,90
16	SOS Kinderdorf Sarajevo	broj	18	21	30	41
		KM	44.805,00	59.028,90	71.211,30	73.470,78
17	FONDACIJA "SELO MIRA" Lukavac - Turija	broj	14	16	20	21
		KM	78.409,38	94.809,19	113.298,38	118.410,02
18	Zavod za zbrinjavanje MIL - Drin	broj	134	143	143	149
		KM	1.475.421,34	1.549.755,08	1.588.122,26	1.128.514,76
19	Zavod za liječenje "Jakeš" Modriča	broj	2	2	3	4
		KM	11.529,00	17.543,60	24.247,04	30.788,16
20	JU Dom za stara lica Zenica	broj	21	20	22	22
		KM	136.275,59	161.423,65	152.628,30	175.168,70
21	Penzionerski dom sa stacionarom Zeničko-dobojskog kantona	broj	38	38	43	25
		KM	298.130,10	307.491,55	211.693,74	106.323,81
22	Sumero Centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici	broj	17	10	/	/
		KM	103.151,15	17.813,30	/	/
23	JU Centar za djecu i odrasle s posebnim potrebama Zenica	broj	91	98	/	/
		KM	274.371,60	158.000,04	/	/
24	DC Maglaj	broj	51	52	50	53
		KM	141.804,00	141.804,00	141.804,00	141.804,00
24	JU Centar - PJ Visoko	broj	72	/	/	/
		KM	201.695,04	/	/	/
24	JU Centar - PJ Tešanj	broj	23	/	/	/
		KM	54.187,90	/	/	/
25	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Marjanovac“	broj	1	2	2	2
		KM	3.770,00	5.700,00	4.010,00	5.260,00
26	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Smoluća“ Lukavac	broj	2	2	/	2
		KM	8.870,00	4.040,00	/	7.120,00
27	Terapijska zajednica PROI Kakanj	broj	/	/	1	1
		KM	/	/	4.500,00	300,00
28	UG "Put života - put feniksa"	broj	1	/	/	/
		KM	1.800,00	/	/	/
UKUPNO		broj	783	732	657	685
		KM	5.586.446,83	5.401.256,08	5.281.549,36	4.478.126,10
UKUPNO NA PODRUČJU ZE-DO KANTONA		broj	429	360	261	253
		KM	2.117.965,36	1.771.665,85	1.509.707,63	1.500.734,62

Pregled broja korisnika sa Zeničko-dobojskog kantona i utroška sredstava za smještaj u ustanove i dr. prava socijalne zaštite u 2016. godini

Tabela broj 8

Redni broj	PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE		OPĆINE/GRAD ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA												
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Stalna novčana pomoć, broj priznatih prava	broj	38	1	186	68	23	117	23	36	104	157	492	91	1.336
		KM	33.691,02	880,40	162.748,40	63.816,15	22.025,15	104.412,80	21.662,40	32.281,40	97.234,75	149.185,72	467.112,05	82.832,90	1.237.883,14
2	Jednokratne novčane pomoći	broj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		KM	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Smještaj u drugu porodicu	broj	3	2	6	5	0	1	0	1	16	13	39	15	101
		KM	5.546,00	5.826,30	16.508,45	11.023,30	0,00	4.402,80	0,00	1.898,50	34.749,70	31.195,85	71.562,30	33.957,35	216.670,55
4	Smještaj u ustanove socijalne zaštite	broj	15	1	43	33	31	43	3	33	155	45	323	57	783
		KM	108.614,13	6.729,00	355.864,54	305.331,91	202.051,52	180.736,50	40.514,00	249.311,51	818.695,89	289.429,68	2.682.221,49	346.946,66	5.586.446,83
5	Osposobljavanje za samostalan život i rad	broj	1	0	4	2	1	2	0	1	3	3	8	2	27
		KM	4.140,00	0,00	15.561,90	6.345,00	1.420,00	6.652,80	0,00	4.140,00	15.025,15	8.863,20	30.726,60	8.530,30	101.404,95
UKUPNO		broj	57	4	239	108	55	163	26	71	278	218	862	165	2.247
		KM	151.991	13.436	550.683	386.516	225.497	296.205	62.176	287.631	965.705	478.674	3.251.622	472.267	7.142.405

3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući

Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući je jedno od prava koja proizilazi iz Kantonalnog zakona pod određenim uslovima. Pravo mogu ostvariti lica kojima je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju ili tjelesnom oštećenju potrebna kućna njega i pomoć u kući zbog nemogućnosti da se staraju o sebi, i to ukoliko ne ostvaruju pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu od strane drugog lica shodno Kantonalnom ili Federalnom zakonu, odnosno ako nemaju mogućnosti da se njega i pomoć pod određenim uslovima osigura na drugi način. Ovo pravo se finansira samo iz budžeta općina/grada i realizuje se angažovanjem udruženja, pravnog ili fizičkog lica za pružanje usluga kućne njege i pomoći u kući, ukoliko ima iskustvo te posjeduje materijalne i kadrovske kapacitete.

Značaj ostvarivanja ovog prava za građane, ogleda se u omogućavanju blagovremene i kontinuirane usluge u kućnom i humanijem okruženju korisnika, odnosno boravaku u lokalnoj zajednici i iskorištavanju postojećih kapaciteta i resursa korisnika i lokalne zajednice. Do kraja 2016. godine, nije registrovan niti jedan slučaj ostvarivanja ovog prava u gradu/općinama Zeničko-dobojskog kantona.

Sa ciljem podrške uspostavljanju ove usluge, Ministarstvo je po osnovu Javnog poziva za finansiranje/sufinansiranje programa/projekata kantonalnih organizacija i udruženja socijalnog karaktera, te udruženja raseljenih lica i povratnika u 2016. godini sufinansiralo projekat „Kućna njega i pomoć u kući“ koji je realizovao Crveni križ Zeničko-dobojskog kantona.

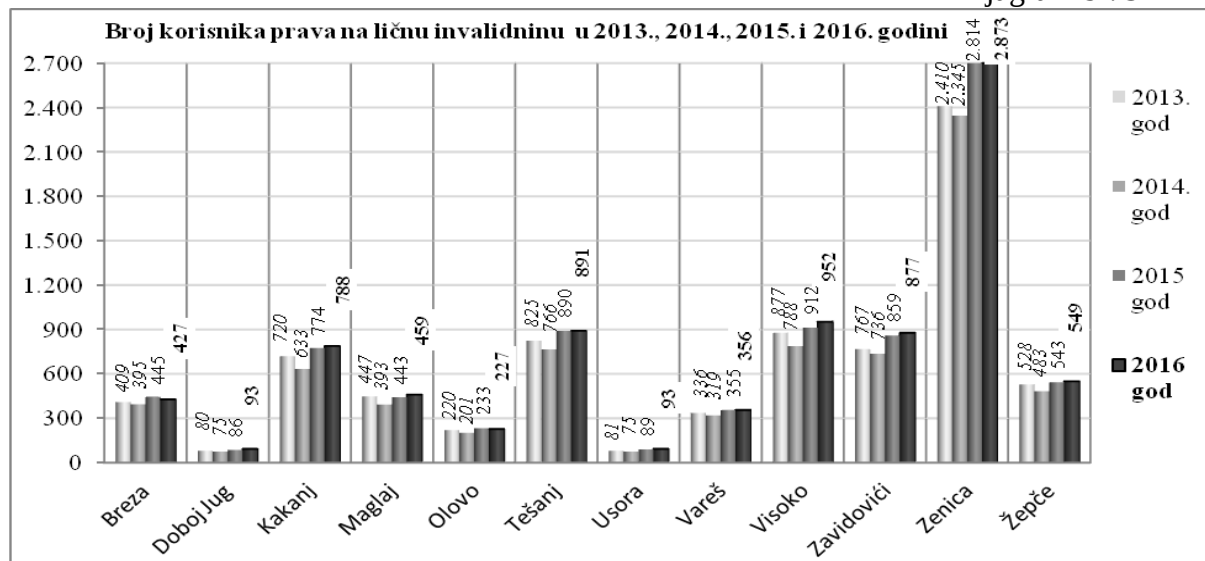
3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona

Osnovna prava lica sa invaliditetom su definisana i uređena Federalnim zakonom i to kao: lična invalidnina, pravo na pomoć i njegu od drugog lica i pravo na ortopedski dodatak. Na osnovu nalaza i mišljenja Instituta za medicinsko vještačenje ova prava mogu ostvariti lica kojima je utvrđena visina invaliditeta 90% ili 100% i utvrđena potreba za nekim od preostala dva prava, odnosno lice može ostvarivati samo pravo na invalidninu u navedenom procentu i ako je utvrđena potreba istovremeno može ostvarivati i pravo na pomoć i njegu od drugog lica i/ili pravo na ortopedski dodatak

Postupak o priznavanju ovih prava vrši se putem centara/slужbi i evidencija vodi u bazi SOTAC. Prema podacima iz ove baze broj korisnika prava lica sa 100% ili 90% invaliditetom na kraju 2016. godine bio je 8.585 korisnika a ostvarivali su 18.907 prava. U toku 2015. godine broj korisnika prava bio je 8.443 korisnika i ostvareno je 19.785 prava, dok je u 2014. godine broj lica s invaliditetom bio 7.209 korisnika i ostvareno 15.901 prava.

Uporedni podaci o broju korisnika prava na ličnu invalidninu za 2013., 2014., 2015. i 2016. godinu pokazuju da se tokom ovih godina postepeno povećavao broj ostvarenih prava lica s invaliditetom u svim općinama Kantona. Iz ovoga se može zaključiti da se povećavao obuhvat korisnika, to jeste da su lica s invaliditetom postepeno saznavala i podnosila zahtjeve te ostvarivala pravo, kao i zaključak da na području Kantona imamo veći broj lica s invaliditetom. Ukoliko posmatramo podataka o broju lica s invaliditetom u 2016. godine u odnosu na predhodne godini možemo uočiti da je, izuzev u Gradu Zenica i Općini Breza, evidentan veći broj korisnika prava na ličnu invalidninu u svim općinama Kantona. Više podataka dato je u dijagramu br. 9, gdje možemo izvesti više različitih poređenja i analiza.

Dijagram br. 9

U finansiranju svih prava lica sa invaliditetom iz Budžeta Federacije BiH za 2016. godinu za građane našeg Kantona izdvojeno je oko 28.533.926,40 KM, dok je u 2015. godini bilo izdvojeno oko 27.678.918,72 KM. Naknade za navedena prava isplaćuju se samo iz budžeta Federacije BiH, u iznosima kako je prikazano u tabeli br. 9.

Tabela br. 9

Prava osoba sa invaliditetom	I grupa (100% invaliditet)	II (90%) invaliditet
Lična invalidnina	109,76 KM	82,32 KM
Tuđa njega i pomoć	274,40 KM	137,20 KM
Ortopedska pomagala	19,20 KM	

Detaljniji podaci o broju ostvarenih prava lica sa invaliditetom za 2016. godinu dati su u tabeli br. 10.

Tabela br.10

GRAD/OPĆINE ZE-DO KANTONA	Prava civilnih (neratnih) invalida					Ukupno 100% i 90%	Ukupno prava
	Lična invalidnina		Tuđu njega i pomoć		Ortopetski dodatak		
	100%	90%	F BiH I grupa	F BiH II grupa			
BREZA	242	185	135	206	141	427	909
DOBOJ-JUG	60	33	51	34	56	93	234
KAKANJ	485	303	345	306	303	788	1.742
MAGLAJ	296	163	204	160	180	459	1.003
OLOVO	139	88	86	96	77	227	486
TEŠANJ	579	312	416	328	336	891	1.971
USORA	63	30	53	33	47	93	226
VAREŠ	211	145	149	165	139	356	809
VISOKO	610	342	412	360	375	952	2.099
ZAVIDOVIĆI	552	325	380	365	358	877	1.980
ZENICA	1904	969	1235	955	1168	2.873	6.231
ŽEPČE	344	205	215	238	215	549	1.217
Ukupno	5.485	3.100	3.681	3.246	3.395	8.585	18.907

3.3. Društvena integracija i dnevno zbrinjavanje djece i odraslih lica sa posebnim potrebama

Kantonalnim zakonom je određeno da su osobe s invaliditetom i lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju djeca i odrasla lica koja su: slijepa i slabovidna; gluha i nagluha; sa poremećajem u govoru i glasu; sa tjelesnim oštećenjima i trajnim smjetnjama u fizičkom razvoju; sa smetnjama u psihičkom razvoju (lakog, umjerenog, težeg i teškog stepena), sa kombinovanim smetnjama (višestruko ometena u razvoju) i lica sa autizmom.

S ciljem ostvarivanja prava iz socijalne zaštite, lica dobijaju status osoba s invaliditetom ili lica ometenih u fizičkom ili psihičkom razvoju na osnovu nalaza i mišljenja Instituta za medicinsko vještačenje Federacije BiH, odnosno nadležnih prvostepenih komisija za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanja djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju. Ministarstvo provodi aktivnosti na uspostavi drugostepene Komisije za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanja djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju, te izmjene i dopune postojećeg Pravilnika o otkrivanju, ocjenjivanju sposobnosti, razvrstavanju i evidenciji djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju.

Procjena preostalih sposobnosti i dalje se vrši prema Međunarodnoj statističkoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema (MKB-10). S obzirom da je Svjetske zdravstvene organizacije objavila Međunarodnu klasifikaciju funkcionisanja, invalidnosti i zdravlja (u daljem tekstu: MKF) da je klasifikacija dizajnirana da služi raznim disciplinama i različitim sektorima čija bi primjena bila od većeg i svrsishodnijeg značaja za osobe s invaliditetom, ovo Ministarstvo razmatra mogućnost primjene MKF u praksi.

U periodu od 2006. godine, Ministarstvo je, u saradnji sa lokalnim zajednicama, nevladinim organizacijama i donatorima iz SR Njemačke, provodilo aktivnosti na uspostavi systemske podrške, povećane dostupnosti i kontinuiteta usluga dnevnog zbrinjavanja za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama na području Zeničko-dobojskog kantona. Usluga dnevnog zbrinjavanja predstavlja vid vaninstitucionalne zaštite i brige, koja je od posebnog značaja za prevenciju razdvajanja djece i odraslih osoba s posebnim potrebama od njihovih porodica.

Kao rezultat provedenih pilot-projektnih aktivnosti, uspostavljena je JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: *Kantonalni centar*), u kojoj od 2016. godine djeluju poslovne jedinice – dnevni centri za djecu i odrasle s posebnim potrebama Visoko i Tešanj. Također, Skupština Zeničko-dobojskog kantona, na 35. sjednici održanoj 28.12.2016. godine, donijela je Odluku o statusnoj promjeni pripajanje Ustanove „Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama“ Maglaj, Javnoj ustanovi Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, što je omogućilo pokretanje aktivnosti s ciljem uspostave Poslovne jedinice Kantonalnog centra koja će djelovati u objektu izgrađenom i opremljenom u okviru projekta „Izgradnja zgrade Dnevnog centra za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama u općini Žepče“ za korisnike sa područja općina Maglaj, Zavidovići i Žepče. Projekat je finansiran od strane Vlade Zeničko-dobojskog kantona, Općine Žepče i SR Njemačke, a nosilac projekta je Udruženje „Humanost-sociates humanitatis“ Zenica.

U općini Olovo, Kantonalni centar omogućava usluge ranog podsticaja i rane intervencije u JU Centar za socijalni rad Olovo pri kojem je, uz podršku UNICEF BiH, opremljena prostorija za aktivnosti Dnevnog centra.

Djelovanje Kantonalnog centra se finansira na principu solidarnosti, tj. finansijska sredstva se izdvajaju u visini 2/3 iz Budžeta Kantona, a 1/3 sredstava iz gradskog/općinskih budžeta ovisno od procenta broja stanovnika općine/Grada u odnosu na ukupan broj stanovnika Kantona.

U 2016. godini, Kantonalni centar se suočio sa problematikom nedovoljnog interesa predstavnika vlasti iz određenih općina za potpisivanje Ugovora o načinu funkcionisanja

istog, a samim tim i neadekvatnog izvršavanja obaveze finansiranja iz općinskih budžeta. S ciljem adekvatnog funkcionisanja djelovanja Kantonalnog centra, prioritetno je rješavanje ovog problema, posebno zbog omogućavanja kontinuiteta usluga za korisnike i njihove porodice, kao i zbog činjenice da je uspostava ovakvog vida sistemske brige za osobe s invaliditetom i djecu ometenu u psihičkom i fizičkom razvoju jedan od rijetkih primjera pozitivne prakse na području Federacije BiH.

U tabeli br. 11, prikazani su podaci o finansiranju usluga rani podsticaj razvoja i ranu intervenciju i dnevnog zbrinjavanja iz Budžeta Kantona u 2016. godini.

Tabela br. 11.

Ustanova	Doznačeni iznos u KM	Broj korisnika	Iz grada/općina
<i>JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama ZDK</i>			
1. Odjeljenje za rani podsticaj razvoja i ranu intervenciju (u prostorijama u Zenici i putem mobilnog tima na terenu)	241.038,60	98	Za sve općine/grad Zeničko-dobojskog kantona
2. Dnevni centar Visoko	201.695,04	70	Visoko, Kakanj, Breza i Vareš
3. Dnevni centar Tešanj	54.187,90	32	Tešanj, Doboju Jug i Usora
<i>Ustanova „Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama“ Maglaj</i>	141.804,00	61	Maglaj, Zavidovići i Žepče
<i>Dnevni centar pri JU Škola za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psiho-fizičkom razvoju Zenica</i>	74.295,00	28	Zenica
<i>Dnevni centar pri JU „Dom porodica“ Zenica za korisnike</i>	33.333,00	16	Zenica

U kontekstu pomoći i podrške socijalnom uključivanju djece sa posebnim potrebama Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona od 20.09.2016. godine, odobrena su sredstva za projekte povodom obilježavanja „Dječije nedjelje“ u 2016. godini sljedećim ustanovama i nevladinim organizacijama: Kantonalni centar, Savez civilnih žrtava rata Zeničko-dobojskog, Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Zenica, Predškolska ustanova za predškolski odgoj i obrazovanje „Sindibad“ Zenica, Udruženje za promociju integracije djece i odraslih osoba sa invaliditetom u društvenoj zajednici „Budi mi prijatelj“ Zenica, Kantonalno udruženje roditelja osoba oboljelih od cerebralne paralize, mikro cefalije i hidrocefalusa – „Dlan“ Zenica, Udruženje za zaštitu mentalnog zdravlja djece i odraslih „Lotos“ Zenica, JU Centar za socijalni rad Tešanj, Udruženje roditelja djece sa poteškoćama u razvoju „Mala sirena“, JU Centar za socijalni rad Zenica, JU Centar za socijalni rad Vareš“.

Također, Odlukom Vlade Kantona odobrena su sredstva za (su)finansiranje programa/projekata sljedećih kantonalnih organizacija i udruženja socijalnog karaktera: Savez civilnih žrtava rata, Udruženje invalida rada gradskih i općinskih udruženja, Savez udruženja slijepih, Udruženje osoba s invaliditetom, Kantonalno udruženje roditelja osoba oboljelih od cerebralne paralize, mikro cefalije i hidrocefalusa – „Dlan“ Zenica, Udruženje roditelja djece sa poteškoćama u razvoju „Mala sirena“ Udruženje za zaštitu mentalnog zdravlja djece i odraslih „Lotos“ Zenica.

4. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Osnovna prava civilnih žrtava rata su definisana i uređena Federalnim i Kantonalnim zakonom, tako da civilne žrtave rata imaju pravo na: ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje; dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica; ortopedski dodatak; porodičnu invalidninu; zdravstvenu zaštitu. Ova prava se finansiraju iz Budžeta Federacije i Kantona. Iz Budžeta Kantona se finansiraju i sljedeća prava za čije je bolje uređenje potrebno da se uključe drugi sektori i nivoi vlasti, a to su: pravo na pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala; osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija); prioritetno zapošljavanje; prioritetno stambeno zbrinjavanje; psihološka i pravna pomoć.

Shodno rješenjima koja proizilaze iz navedenih zakona, finansiranje za prva četiri prava civilnih žrtava obezbjeđuje se u omjeru 70 % iz Federalnog budžeta i 30 % iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona. Osnovica za obračun novčanih primanja ovih lica iznosi 70% od osnovice utvrđene u skladu s federalnim propisima o pravima branitelja i članova njihovih porodica, dok se lična invalidnina utvrđuje u mjesečnom iznosu prema grupi oštećenja organizma u propisnom procentu. Ova osnovica je utvrđena Odlukom Vlade Federacije BiH od 10.07.2013. godine u iznosi 586,15 KM i primjenjivana je tokom 2015. i 2016 godine. Ličnu invalidninu, civilne žrtave rata mogu ostvariti zavisno od procenta tjelesnog oštećenja od 60% do 100%, a dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica i ortopedski dodatak u tri grupe.

Detaljnije podatke ostvarenih prava u 2016. godini kao i iznose mjesečnih novčanih primanja korisnika prava civilnih žrtava rata predočavamo u tabeli br. 12.

Tabela br. 12

OPĆINE/ GRAD ZE-DO KANTON A	CIVILNE ŽRTVE RATA											
	100% I.	100% II.	90%	80%	70 %	60%	I. Grupa tude	II. Grupa tude	III. Grupa tude	I.step. ortopets ki dodatak	II.step. ortopets ki dodatak	III.step. ortopets ki dodatak
Breza	1	0	1	0	3	7	1	0	0	1	3	3
Doboj Jug	2	2	1	4	7	2	2	1	0	2	4	1
Kakanj	0	0	0	3	1	2	0	0	0	0	1	1
Maglaj	4	5	6	8	7	29	4	1	0	9	5	12
Olovo	0	4	1	9	5	8	0	0	0	0	4	6
Tešanj	2	5	5	9	16	34	2	1	0	7	8	20
Usora	1	0	0	0	1	3	1	0	0	1	0	1
Vareš	0	0	0	4	1	7	0	0	0	0	1	1
Visoko	2	2	1	5	10	15	2	0	0	4	6	6
Zavidovići	1	7	5	8	10	29	1	0	1	4	7	8
Zenica	1	8	2	4	9	13	1	0	0	8	8	9
Žepče	0	2	2	0	0	13	0	0	0	0	3	4
UKUPNO	14	35	24	54	70	162	14	3	1	36	50	72
F BiH po korisniku	410,3	299,52	225,67	176,43	131,3	73,85	418,68	293,08	209,34	121,41	92,11	71,18
ZDK po korisniku	175,85	128,37	96,72	75,61	56,27	31,65	167,47	117,23	83,74	48,57	36,84	28,47
UKUPNO	586,15	427,89	322,39	252,04	187,57	105,5	586,15	410,31	293,08	169,98	128,95	99,65

Pravo na porodičnu invalidninu imaju članovi porodice civilne žrtve rata, uz uslove propisane Federalnim zakonom. U tabeli br. 13 prikazani su iznosi naknade za porodičnu invalidninu koja se utvrđuje prema broju članova porodice.

Tabela br. 13

Prema broju članova porodice:	Ukupan iznos:	Udio FBiH:	Udio ZDK:
-za jednog člana porodice	252,04 KM	180,03	72,01 KM
-za 2 člana porodice	322,39 KM	230,28	92,11 KM
-za 3 člana porodice	351,69 KM	251,21	100,48 KM
-za 4 člana porodice i više	381,00 KM	272,14	108,86 KM

Za finansiranje novčanih primanja civilnih žrtava rata tokom izvještajnog perioda ukupno je utrošeno 3.124.810,45KM, i to 30% iz Budžeta kantona u iznosu od 913.134,05 KM i 70% iz Budžeta Federacije BiH u iznosu od 2.211.676,40 KM, odnosno 844 korisnika ostvarivalo je 1.023 pravo. Detaljni podaci o broju korisnika i broju ostvarenih prava civilnih žrtava rata u 2016. i 2015. godini prikazani su u tabeli br. 14 (strana br. 25), dok je pregled mjesečnih isplata, po općinama/gradu predložen u tabele i br.15 (strana br.26). Dati podaci u ove dvije godine pokazuju da je manje za 25 korisnika naknada i da je manje ostvarenih 30 prava.

Shodno Uputstvu o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica, koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu, broj: 09-37-15175/10 od 24.05.2010.godine, civilne žrtve rata i članovi njihovih porodice ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu. Prvostepeni organi za provođenje postupka priznavanja ovog prava su centri/službe. Prema podacima prvostepenih organa pravo na zdravstveno osiguranje tokom 2016. godine ostvarivalo je 76 civilnih žrtava rata.

Pravo na pomoć u obezbjeđenju troškova liječenja i pravo na pomoć u nabavci ortopedskih pomagala civilne žrtve rata ostvaruju pod uvjetima i na način utvrđen propisima iz oblasti zdravstvene zaštite. To jeste, na osnovu Odluke o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, zubno-protetske pomoći i zubnoprotetskih nadomjestaka i endoproteza („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 4/05 i 13/08), a po preporuci nadležnog ljekara, lica sa invaliditetom mogu ostvariti pravo na ortopedsko ili drugo pomagalo. U slučaju kada je nastala socijalna potreba za obezbjeđenjem sredstava za dodatne troškove liječenja ili za nabavku ortopedskog pomagala civilnim žrtvama rata, u skladu sa Pravilnikom ovog Ministarstva dodjeljivane su jednokratne ili socijalno-intervenirajuće novčane pomoći. Na sličan način, u skladu sa Pravilnikom civilnim žrtvama rata dodjeljivane su socijalno-intervenirajuće pomoći na ime stambenog zbrinjavanja, poboljšanja uslova stanovanja ili adaptacije prostorija i drugim stanjima socijalne potrebe.

Također, Ministarstvo je podržalo ideju o udruživanju i zastupanju najboljih interesa civilnih žrtava rata te stručno i finansijski podržalo formiranje Saveza udruženja civilnih žrtava rata Zeničko-dobojskog kantona. Tokom 2016. godine, na prijedlog ovog Ministarstva finansijski je podržan program rada i projektne aktivnosti Savez. Za program rada Saveza odobrena su sredstva u iznosu 20.000 KM, i to Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona o odobravanju sredstava za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata kantonalnih organizacija i udruženja socijalnog karaktera, te udruženja raseljenih lica i povratnika iz Zeničko-dobojskog kantona, odobrena su sredstva u iznosu 17.000 KM te Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-9069/16 od 27.04.2016. godine, sredstva u iznosu 3.000 KM. Pored odobrenih sredstava za projekat povodom obilježavanja „Dječije nedjelje“ u 2016. godini, Zaključka Vlade Zeničko-dobojskog kantona broj: 02-14-20224/16 od 09.12.2016. godine, Savezu su odobrena sredstva u iznosu 4.220,00 KM, na ime podrška obilježavanju 29. Oktobra – Dana civilnih žrtava rata Zeničko-dobojskog kantona, u vuše gradova Kantona.

Pregled broja korisnika i prava civilnih žrtava rata koja su korisnici ostvarivali u 2015. i 2016. godini

Tabela br. 14

Pregled broja ostvarenih prava civilnih žrtava rata														
OPĆINA	Broj korisnika		Lična invalidnina		Mjesečno lično primanje		Dodatak za njegu i pomoć		Ortopedski dodatak		Porodična invalidnina		Ukupan broj ostvarenih prava	
	2016. god	2015. god	2016. g	2015. g	2016. g	2015. g	2016. g	2015. g	2016. g	2015. g	2016. g	2015. g	2016. god	2015. god
Breza	39	41	12	13	1	1	1	1	7	8	26	27	47	50
Doboj jug	39	39	18	18	3	3	3	3	7	7	18	18	49	49
Kakanj	14	15	6	7	6	5	0	0	2	2	4	3	18	17
Maglaj	150	157	59	61	2	2	5	5	26	26	89	94	181	188
Olovo	48	49	27	27	0	0	0	0	10	10	21	22	58	59
Tešanj	138	142	71	72	3	3	3	3	35	36	64	67	176	181
Usora	16	14	5	5	0	0	1	1	2	1	9	10	17	17
Vareš	41	41	12	12	13	13	0	0	2	2	16	16	43	43
Visoko	104	110	35	37	10	10	2	3	16	17	59	63	122	130
Zavidovići	117	123	60	62	4	4	2	3	19	20	56	57	141	146
Zenica	101	104	37	40	16	16	1	1	25	27	48	48	127	132
Žepče	37	34	17	17	6	5	0	0	7	7	14	12	44	41
UKUPNO	844	869	359	371	64	62	18	20	158	163	424	437	1023	1053

Redni broj	CIVILNE ŽRTVE RATA		GRAD/OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA 2015												
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Januar	F BiH	8.144,75	9.798,53	3.534,73	31.405,32	8.935,41	28.268,77	3.501,77	10.083,38	25.058,02	23.951,05	25.083,58	7.528,60	185.293,91 KM
		ZDK	3.320,12	4.052,17	1.514,89	12.848,23	3.695,85	11.642,12	1.430,63	4.224,40	10.376,21	9.880,88	10.404,37	3.130,36	76.520,23 KM
2	Februar	F BiH	7.964,72	9.798,53	3.534,73	31.228,89	8.935,41	28.268,77	3.501,77	9.853,11	25.278,42	23.951,05	25.083,58	7.168,52	184.567,50 KM
		ZDK	3.248,11	4.052,17	1.514,89	12.772,62	3.695,85	11.642,12	1.430,63	4.132,30	10.470,67	9.880,88	10.404,37	2.986,36	76.230,97 KM
3	Mart	F BiH	7.964,72	9.798,53	3.534,73	31.048,86	8.935,41	28.268,77	3.501,77	9.853,11	25.058,02	23.951,05	25.082,94	10.688,92	187.686,83 KM
		ZDK	3.248,11	4.052,17	1.514,89	12.700,61	3.695,85	11.642,12	1.430,63	4.132,30	10.376,21	9.880,88	10.404,46	4.495,10	77.573,33 KM
4	April	F BiH	7.964,72	9.798,53	3.534,73	31.048,86	8.935,41	28.344,14	3.501,77	9.853,11	25.058,02	23.771,02	25.082,94	7.938,89	184.832,14 KM
		ZDK	3.248,11	4.052,17	1.514,89	12.700,61	3.695,85	11.672,24	1.430,63	3.529,14	10.376,21	9.808,87	10.404,37	3.306,22	75.739,31 KM
5	Maj	F BiH	7.964,72	10.857,10	3.716,30	30.975,01	8.935,41	28.113,86	3.501,77	10.573,23	24.881,59	23.086,31	24.938,52	7.938,90	185.482,72 KM
		ZDK	3.248,11	4.505,84	1.592,70	12.668,96	3.695,85	11.580,14	1.430,63	4.420,34	10.300,60	9.526,44	10.344,28	3.306,21	76.620,10 KM
6	Juni	F BiH	7.964,72	9.930,85	6.099,13	30.794,98	10.015,59	28.113,86	3.501,77	10.033,14	24.881,59	22.906,28	24.938,52	7.938,90	187.119,33 KM
		ZDK	3.248,11	4.108,88	2.613,93	12.596,95	4.127,91	11.580,14	1.430,63	4.204,31	10.300,60	9.454,43	10.344,28	3.306,21	77.316,38 KM
7	Juli	F BiH	7.964,72	9.930,85	4.047,61	30.794,98	9.295,47	28.113,86	4.387,97	10.033,14	24.881,59	22.726,25	24.938,52	7.938,90	185.053,86 KM
		ZDK	3.248,11	4.108,88	1.734,70	12.596,95	3.839,87	11.580,14	1.810,43	4.204,31	10.300,60	9.382,42	10.344,28	3.306,21	76.456,90 KM
8	Avgust	F BiH	7.964,72	9.750,82	4.047,61	30.794,98	9.295,47	28.113,86	3.575,62	10.033,14	23.931,20	22.726,25	24.938,52	7.938,90	183.111,09 KM
		ZDK	3.248,11	4.036,88	1.734,70	12.596,95	3.839,87	11.580,14	1.462,28	4.204,31	9.908,71	9.382,42	10.344,28	3.306,21	75.644,86 KM
9	Septembar	F BiH	7.964,72	9.750,82	4.047,61	30.794,98	9.115,44	27.653,30	3.216,60	10.033,14	23.931,20	22.726,25	25.570,13	7.758,86	182.563,05 KM
		ZDK	3.248,11	4.036,88	1.734,70	12.596,95	3.767,86	11.395,94	1.308,41	4.204,31	9.908,71	9.382,42	10.591,88	3.234,21	75.410,38 KM
10	Oktobar	F BiH	7.964,72	9.570,79	4.047,61	30.614,95	9.115,44	27.653,30	3.216,60	10.033,14	23.931,20	22.523,79	24.669,98	7.758,86	181.100,38 KM
		ZDK	3.248,11	3.964,87	1.734,70	12.524,94	3.767,86	11.395,94	1.308,41	4.204,31	9.908,71	9.297,68	10.231,83	3.234,21	74.821,57 KM
11	Novembar	F BiH	7.964,72	9.570,79	4.047,61	30.614,95	8.755,38	27.653,30	3.216,60	10.033,14	23.816,06	23.738,67	24.596,13	7.758,86	181.766,21 KM
		ZDK	3.248,11	3.964,87	1.734,70	12.524,94	3.623,84	11.395,94	1.308,41	4.204,31	9.862,66	9.806,00	10.200,18	3.234,21	75.108,17 KM
12	Decembar	F BiH	7.964,72	12.217,21	4.047,61	30.614,95	8.755,38	28.312,57	3.216,60	10.033,14	23.340,11	22.242,10	24.596,13	7.758,86	183.099,38 KM
		ZDK	3.248,11	5.099,05	1.734,70	12.524,94	3.623,84	11.680,50	1.308,41	4.204,31	9.658,68	9.174,92	10.200,18	3.234,21	75.691,85 KM
UKUPNO		F BiH	95.756,67	120.773,35	48.240,01	370.731,71	109.025,22	336.878,36	41.840,61	120.447,92	294.047,02	278.300,07	299.519,49	96.115,97	2.211.676,40
		ZDK	39.049,33	50.034,83	20.674,39	151.653,65	45.070,30	138.787,48	17.090,13	49.868,65	121.748,57	114.858,24	124.218,76	40.079,72	913.134,05

5. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Zaštita porodice sa djecom, u smislu Kantonalnog zakona, je obezbjeđenje porodice kroz materijalna i druga davanja i pružanja usluga, radi pomaganja u podizanju, odgoju i zbrinjavanju djece, kao i njihovom osposobljavanju za samostalan život i rad sa ciljem ostvarivanja najboljeg interesa djeteta. Osnovna prava porodice sa djecom propisana su Kantonalnim zakonom, a finansiraju se iz kantonalnog Budžeta i gradskog/općinskih budžeta. U ovom dijelu Informacije predloženi su pokazatelji o dostignutom stanju po pitanju ostvarenih prava porodice sa djecom koja se finansiraju iz kantonalnog Budžeta.

Detaljne informacije o broju korisnika i planiranim sredstvima iz kantonalnog Budžeta za ostvarivanje prava iz oblasti zaštite porodice sa djecom date su u tabeli br. 18 (strana 35).

5.1. Dodatak na djecu

Pravo na dječiji dodatak pripada porodici sa djecom koja se neposredno brine o djetetu, a čiji mjesečni prihodi po članu domaćinstva ne prelaze 107,70 KM, odnosno 15% od prosječne plaće Kantona koja je iznosila 718,00 KM. Ovaj cenzus se ne odnosi na ostvarivanje prava na dječiji dodatak za porodicu koja se brine o djetetu bez oba ili jednog roditelja, porodicu koja ima dijete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju i porodicu u kojoj dijete ili jedan od roditelja imaju najmanje 60% oštećenje organizma, jer ovo pravo mogu ostvariti bez obzira na prihodovne i imovinske uslove.

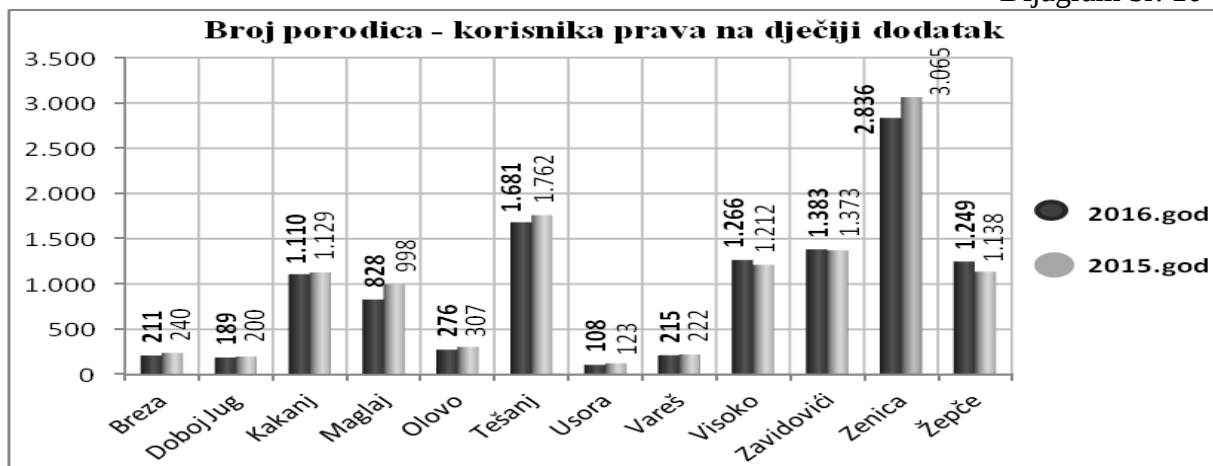
Dječiji dodatak porodica ostvaruje po svakom djetetu koje je uzrasta do 15. godina i dalje sve dok se nalazi na redovnom školovanju, a najdalje do navršenih 26. godina života. Porodici koja ispunjava prihodovne i imovinske uslove, kako je to propisano Kantonalnim zakonom, iznos dječijeg dodatka pripada u iznosu od 2% od prosječne plaće Kantona, a porodici kojoj se ne utvrđuju prihodovni i imovinski uslovi pripada iznos dječijeg dodatka od 3% od prosječne plaće Kantona. Broju porodica koje su koristile pravo dat je u dijagramu br. 10.

U tabeli br. 16, prikazani su iznosi dječijeg dodatka prema Uputstvima ovog Ministarstva o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom za 2015. i 2016. godinu.

Tabela br. 16

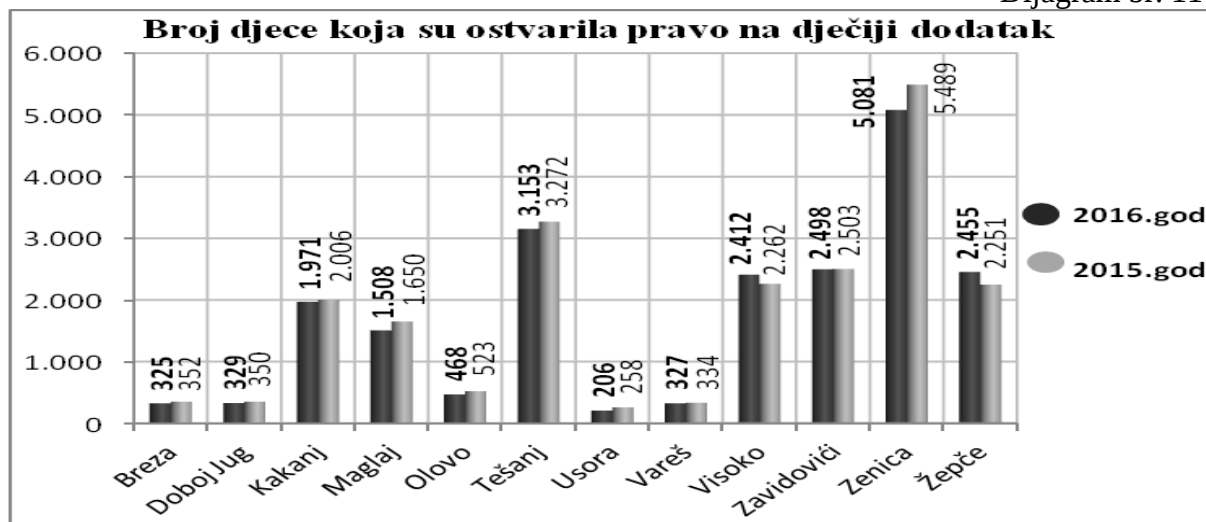
Uslov za ostvarivanje prava na dječiji dodatak ako:	Visina dječijeg dodatka u 2015. godini	Visina dječijeg dodatka u 2016. godini - usklađeni sa Zakonom
-ispunjava prihodovne i imovinske uslove	14,50 KM	14,36 KM
-za porodicu se ne utvrđuju prihodovni i imovinski uslovi	21,75 KM	21,54 KM

Dijagram br. 10

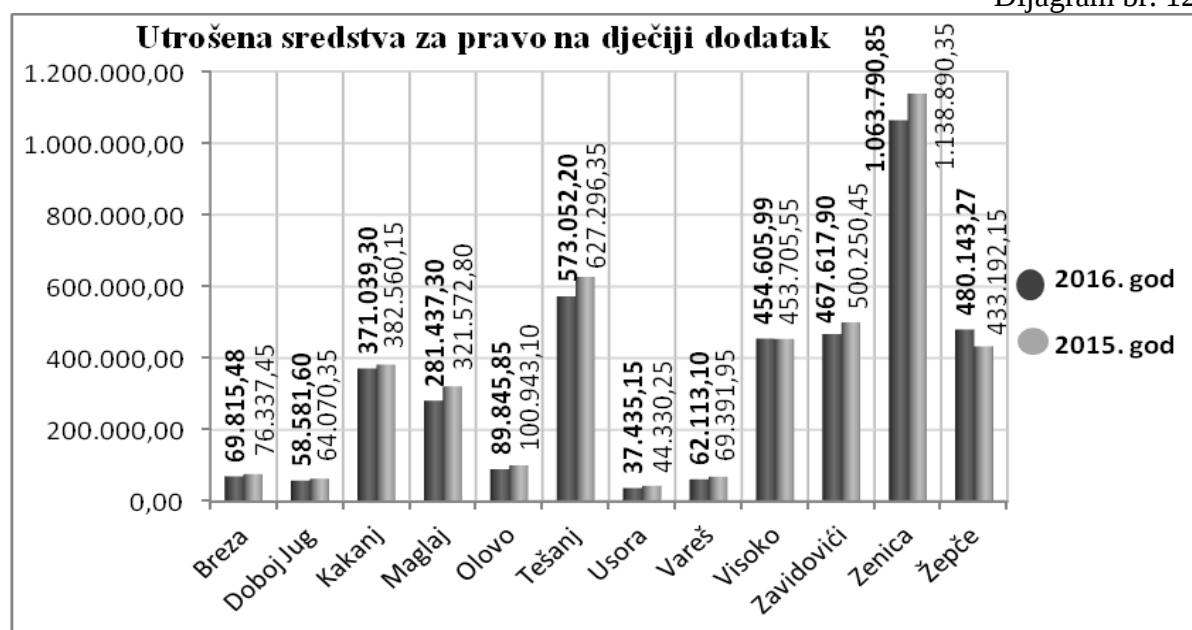

Dakle, u dijagramu br. 10 predočeni su podaci o broju porodica koje su koristile prava na dječiji dodatak za jedno ili više djece, a u dijagramima br. 11 i br. 12 dati su uporedni podaci o broju djece za koju su roditelji ili staratelji – korisnici ostvarivali naknadu za dodatka na djecu, kao i iznosi utrošenih sredstva tokom 2015. i 2016. godine, pregledno po općinama/gradu Kantona.

Dijagram br. 11

Dijagram br. 12

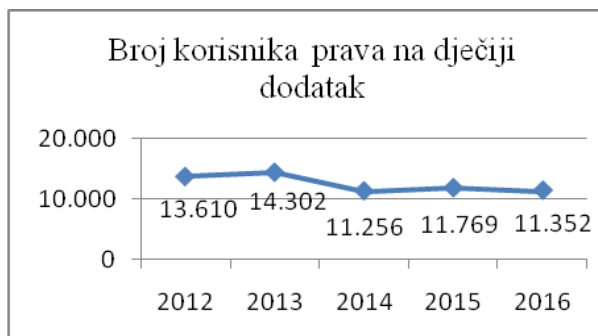

U 2016. godini pravo na dječiji dodatak ostvarilo je 11.352 porodica/korisnika, odnosno naknadu za dječiji dodatak ostvarivalo je 20.733 djece. Za finansiranje ovog prava u 2016. godini utrošeno je 4.009.477,99 KM. Isto pravo u 2015. godini ostvarivalo je 11.769 porodica/korisnika za 21.250 djece, dok je iz kantonalnog Budžeta izdvojeno 4.188.335,70 KM. Poređenjem navedenih podataka, evidentno je došlo do smanjenja broja porodica koje su ostvarivale pravo na dječiji dodatak za 417 porodice/korisnika i 517 djece kojima je prestalo ovo pravo. Shodno smanjenju broja korisnika naknada za dječiji dodatak u 2016. godini evidentno je smanjena i potrošnja sredstava za 178.857,71 KM ili 4,46%.

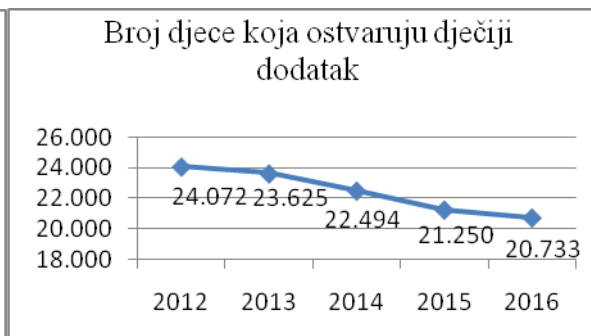
Trend smanjenja broja korisnika i djece koja su ostvarila naknadu za dječiji dodatak prisutan je od 2012. godine i iz predočenih dijagrama br. 13 i 14 možemo vidjeti da je

posljednjih pet godina smanjen broj porodica/korisnika za 2.258 porodicu, odnosno da je za ovaj period broj djece koja ostvaruju dječiji dodatak smanjen za 3.339 djece.

Dijagram br. 13

Dijagram br. 14

Navedena smanjenja se mogu analizirati sa više aspekata, ali su neosporne činjenice da su osnovni uzroci manjeg broja ostvarenih prava na dječiji dodatak, prije svega, zbog trenda negativnog prirodnog priraštaja i niske stope fertiliteta žena u Zeničko-dobojskom kantonu. Ako posmatramo i kontinuirano smanjenje ostvarivanih prava porodilja koje nisu u radnom odnosu i još neke parametre, onda možemo doći do zaključka da bi jedan od prioriteta našeg društva trebao biti svestrani pristup u razvoju populacione politike i unapređenje zaštite porodice sa djecom.

U nastojanju da se uredi ujednačena i bolja zaštite porodica sa djecom u Federaciji BiH, resorna kantonalna ministarstva su do 2013. godine dostavljala primjedbe i prijedlage na par verzija radnih materijala Zakona o zaštiti porodice sa djecom u Federaciji BiH. Sublimiranjem ovih primjedaba i prijedloga, konstatovano je da je ključni problem utvrditi modalitete finansiranja prava iz zakona u ovoj oblasti na nivou Federacije BiH. Stoga je krajem 2014. i tokom 2015. godine, rađena „Analiza situacije, ključni izazovi i reformski prioriteti“. Pored identifikacije mogućih izvora finansiranja i poteškoća oko osiguranja sredstva za finansiranje osnovnih prava, većina resornih kantonalnih ministarstva je dala podršku ideji da se na nivou Federacije BiH utvrde i ujednače osnovna prava u ovoj oblasti te da neka od osnovnih prava finansira Federacija, kako bi kantoni imali mogućnost utvrđivanja i finansiranja drugih proširenih prava, u zavisnosti od ekonomske moći kantona. Osnovna prava bi podrazumijevala dječiji dodatak i porodiljske naknade porodilja koje nisu u radnom odnosu. Time bi se uslovi i iznosi naknada ujednačili u čitavoj Federaciji BiH, a to bi spriječilo diskriminaciju prema mjestu stanovanja, te pojave poput migracija porodica ili fiktivnih prijava.

Na temelju ranijih usaglašavanja sa kantonima, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je u aprilu 2017. godine održalo dvodnevnu radionicu za izradu prijedloga Zakona o zaštiti porodice sa djecom. Na ovoj radionici, sa predstavnicima kantonalnih ministarstava su izvršene korekcije novog prijedloga zakona i primjenjene su preporuke iz navedene Analize, to jeste pravo i iznosi naknada bi se utvrđivali po jedinstvenim kriterijima u Federaciji BiH. S tim u vezi, predloženo je da se pravo na dječiji dodatak u potpunosti finansira u jednakim iznosima naknada iz Budžeta Federacije, te da se ostala prava iz predloženog zakona finansiraju iz budžeta kantona.

5.2. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta

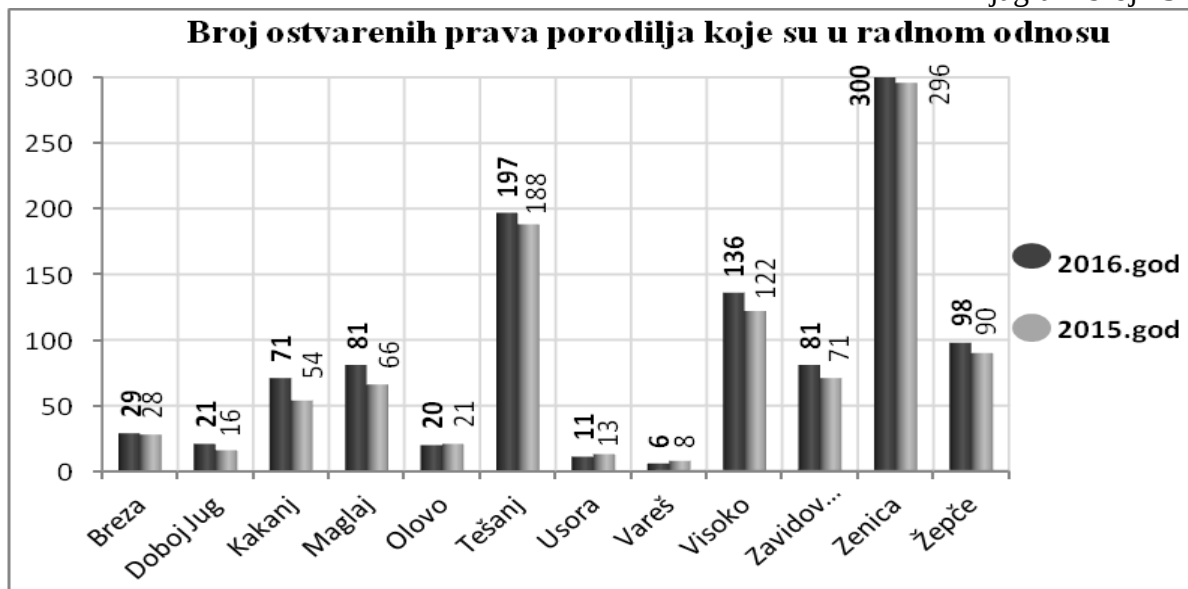
Porodilje u radnom odnosu na području Zeničko-dobojskog kantona za vrijeme porodiljskog odsustva ostvaruju pravo na naknadu plaće u iznosu od 80% prosječne plaće koju je korisnica prava ostvarila u periodu od 6 mjeseci prije početka korištenja odsustva zbog porođaja, s tim da takva naknada ne može biti manja od 200,00 KM niti veća od prosječne i posljednje objavljene neto plaće Kantona. Na utvrđeni iznos naknade iz budžeta Kantona se finansiraju i doprinosi na utvrđenu naknadu. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku posljednja objavljena neto plaću za mjesec decembar 2016. godinu u iznosila 731,00 KM. Naprijed navedeno pravo uređeno je i Autentičnim tumačenjem odredbi člana 120. i 121. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom, broj: 01-02-18898-1/12 od 31.08.2012. godine. Ovakvo zakonsko rješenje je, pored Tuzlanskog kantona, jedno od najboljih u Federaciji BiH.

Pored utvrđene naknade, Zakonom o radu nije zabranjeno i u praksi se provodi da poslodavci isplaćuju sredstava do punog iznosa plaće zaposlenicama koje koriste porodiljsko odsustvo. U toku 2016. godini, Skupština Kantona je donijela Zakon o izmjenama Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom kojim je uređeno da nakon isteka porodiljskog odsustva žena-majka koja rodi blizance, treće i svako sljedeće dijete, a koristi pravo da radi polovinu punog radnog vremena u skladu sa propisima o radu, ima pravo na naknadu plaće za polovinu do punog radnog vremena koju joj isplaćuje poslodavac u iznosu od 50 % plaće koju bi ostvarila da radi puno radno vrijeme.

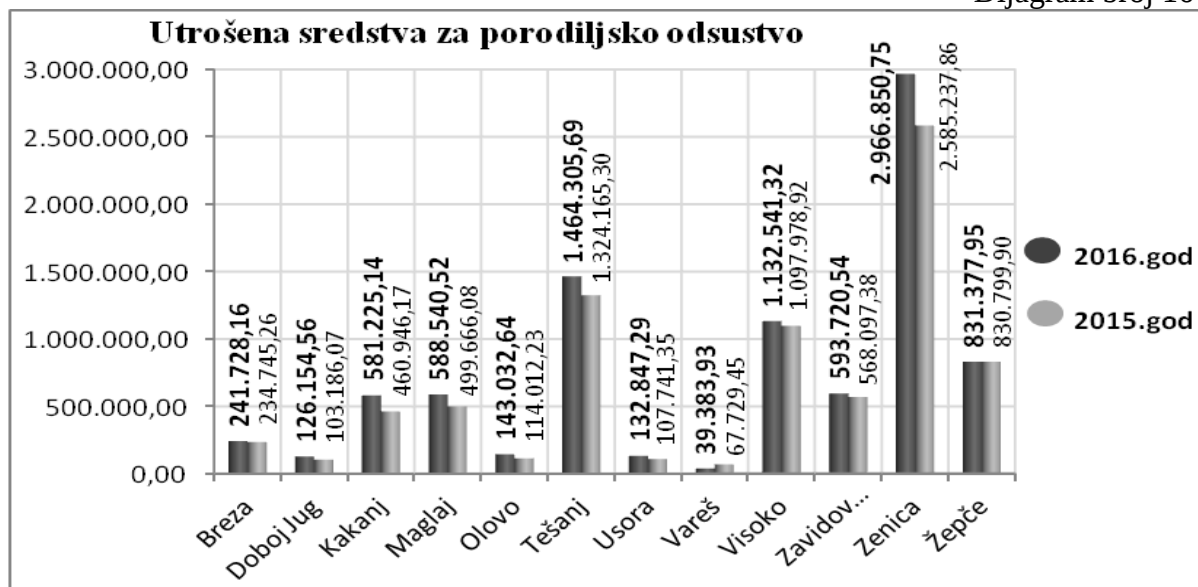
U 2016. godini pravo na porodiljsko odsustvo ostvarilo je 1.051 porodilja u radnom odnosu, odnosno pravo je ostvarilo više za 78 porodilja u odnosu na 2015. godinu kada je ovo pravo ostvarilo 973 porodilje. Za finansiranje naknada utrošena su sredstva u iznosu od 8.841.708,49 KM, za razliku od u 2015. godine kada su utrošena sredstva u iznosu 7.994.305,97 KM, što znači da je u 2016. godini utrošen više sredstava za oko 10,6 %.

U narednim dijagramima br. 15 i br. 16, dati su detaljni podaci o broju ostvarenih prava i utrošenim sredstava tokom 2015. i 2016. godine, koji su razvrstani po općinama/gradu Kantona.

Dijagram broj 15

Uvidom u predočene podatke vidljivo je da je u 2016. godini manji broj ostvarenih prava samo u općinama: Olovo, Usora i Vareš, dok je u svim drugim općinama/gradu Kantona evidentan povećan broj porodilja koje su ostvarivale ovu naknadu.

Ukoliko uporedimo utrošena sredstva za naknade porodilja u radnom odnosu sa utrošenim sredstvima za sva ostala prava iz socijalne zaštite, za što je utrošeno oko 21.532.298,00 KM, možemo konstatovati da se više od 1/3 ovih sredstava izdvaja samo za isplatu naknada za porodilje koje su u radnom odnosu.

U kontekstu unapređenja i ujednačavanja zaštite porodice sa djecom u Federaciji BiH, ovo Ministarstvo je prilikom davanja mišljenja na predložene materijale Zakona o zaštiti porodice sa djecom, stajališta da se pravo porodilja u radnom odnosu vrati u nadležnost Zavoda za zdravstveno osiguranje, gdje je do 1999. godine ostvarivano u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju ili da se ovo pitanje riješi na drugačiji način, putem fondova. Ovakvo stajalište imaju predstavnici svih kantonalnih ministarstava, te je na pomenutoj dvodnevnoj radionici za izradu prijedloga Zakona o zaštiti porodice sa djecom iz prijedloženog teksta zakona brisano pravo žena-majki porodilja u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta, dok su sva ostala prava nezaposlenih porodilja zadržana i ista bi trebali i dalje finansirati kantoni.

U skladu sa propisima općina Zeničko-dobojskog kantona dodatno se provode mjere zaštite porodilja i podsticaja natalitete u sljedećim općinama:

- Breza, gdje sve porodilje po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 100,00 KM. U 2016. godini ovo pravo je ostvarilo 117 porodilja.
- Doboj Jug, gdje porodilje u radnom odnosu mogu ostvariti jednokratnu pomoć: za prvo ili drugo novorođeno dijete u iznosu 100,00 KM, za treće novorođeno dijete u iznosu 400,00 KM, te za četvrto i naredno novorođeno dijete u iznosu 500,00 KM. U 2016. godini ovo pravo je ostvarilo 39 porodilja.
- Kakanj, gdje sve porodilje po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 150,00 KM za prvo rođeno dijete te 200,00 KM za drugo i svako naredno rođeno dijete. U 2016. godini pravo je ostvarila 421 porodilja.
- Tešanj, gdje sve porodilje koje rode treće, četvrto i više djece, imaju pravo na jednokratnu pomoć u iznosu od 300,00 KM. U 2016. godini pravo je ostvarilo 67 porodilja.
- Usora, gdje sve porodilje mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 300,00KM za prvo dijete koja se za svako naredno dijete uvećava za 100,00KM. U 2016. godini ovo pravo je ostvarilo 11 porodilje.

5.3. Zastita nezaposlenih porodilja

Prema Kantonalnom zakonu, za vrijeme trudnoće i porođaja žena-majki koje nisu u radnom odnosu mogu ostvariti pravo na novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja pod uslovima da imaju prijavljeno prebivalište, odnosno boravište na području Kantona, i da mjesečni prihodi domaćinstva, ostvareni u periodu od šest mjeseci koja prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu pomoć, ne prelazi iznos od 50% od prosječne plaće Kantona, odnosno iznos 359,00 KM. Pod istim uslovima nezaposlene porodilje mogu ostvariti tri prava po svakom novorođenčetu, i to:

- novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja;
- jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta,
- pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke-dojilje.

U tabeli br. 17, za navedena prava predočavamo iznose pomoći prema uputstvima ovog Ministarstva o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom za 2016. i 2015. godinu.

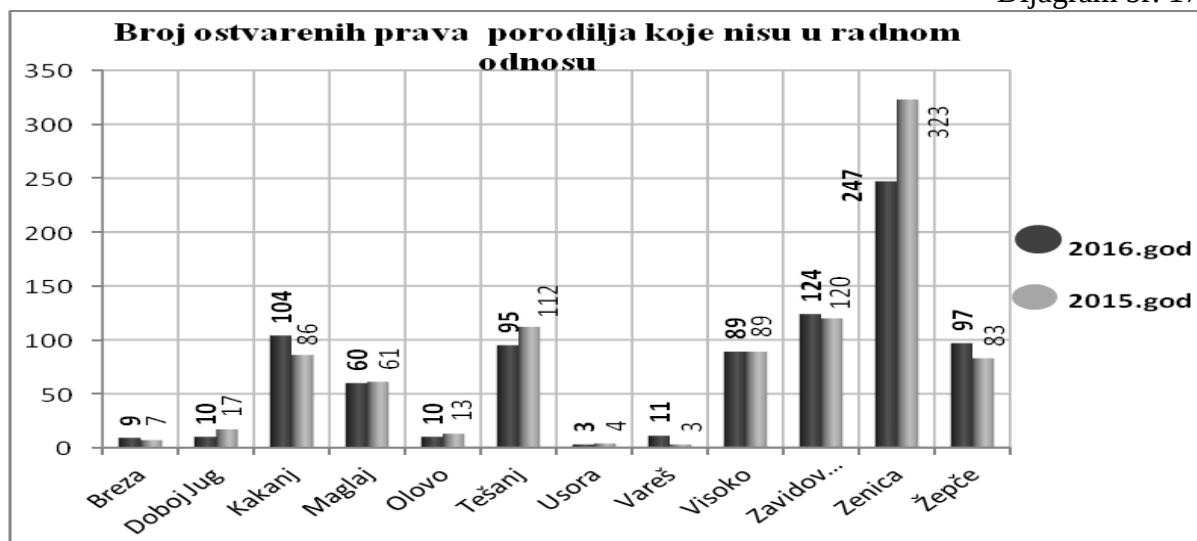
Tabela br. 17

Prava nezaposlenih porodilja	Visina pomoći u 2016. godini	Visina pomoći u 2015. godini
Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nijeu radnom odnosu	150,00 KM	150,00 KM
Jednokratna novčana pomoć za opremu novorođenog djeteta	107,70 KM	108,75 KM
Pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke dojlje	71,80 KM	72,50 KM

U toku 2016. godine putem centara za socijalni rad i općinskih službi nadležnih za oblast socijalne zaštite navedena prava ostvarivalo je 860 porodilje, dok su u 2015. godini ista prava ostvarile 918 nezaposlene porodilje. Ovi podaci potvrđuju konstatacije o padu nataliteta u Kantonu, jer samo u 2016. godini smanjen je broj ostvarenih prava porodilja koje nisu u radnom odnosu za 58 porodilja. Ukoliko broj ostvarenih prava u 2016. godini uporedimo sa podacima iz 2010. godine, kada je prava ostvarivalo 1.238 porodilja, vidjet ćemo da se u 2016. godini smanjio broj korisnika ostvarenih prava za 378 porodilja. Ovi podaci odražavaju stanje o negativnom prirodnom priraštaju u Kantonu, jer smo u 2010. godini imali više za 656 rođene djece, dok smo u 2015. godini imali za 67 manje rođene djece od broja umrlih osoba.

U narednom dijagramu br. 17 dati su razvrstani podaci po općinama/gradu Kantona, o broju ostvarenih prava za nezaposlene porodilje u 2015. i 2016. godini.

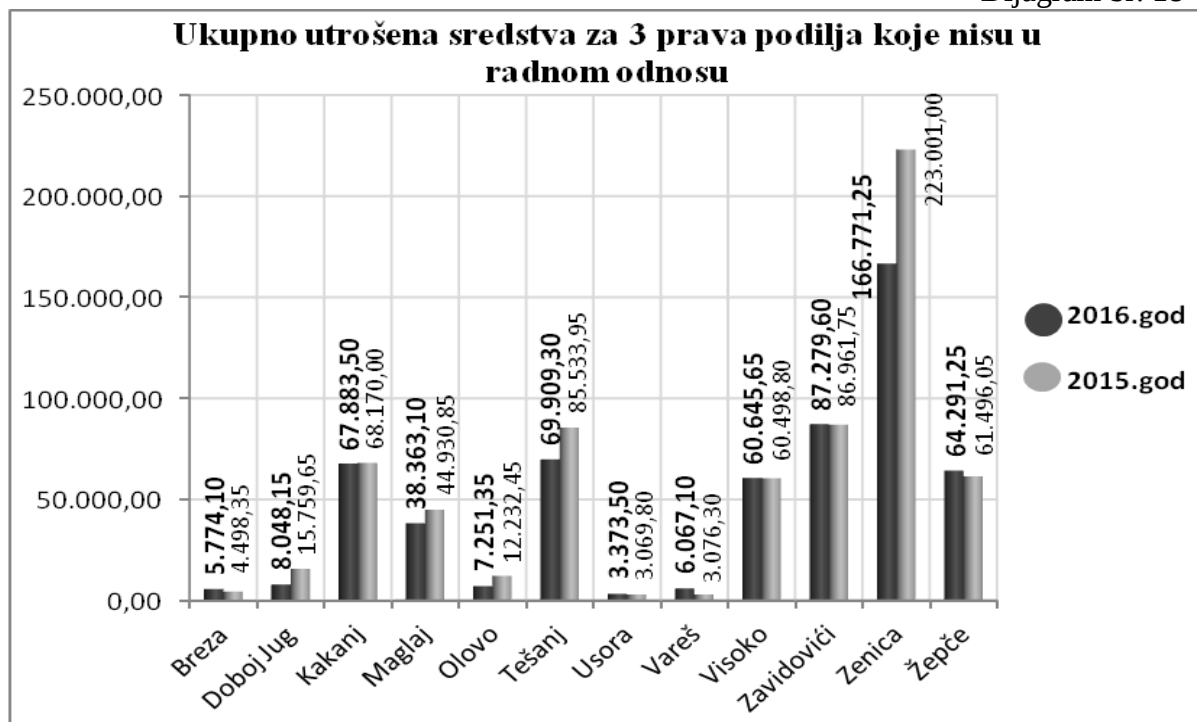
Dijagram br. 17

Za finansiranje navedena tri prava tokom 2016. godine ukupno je utrošeno 585.657,85 KM, dok je u 2015. godini bilo utrošeno 669.228,95 KM. Manja potrošnja sredstava u 2016. godini je za oko 14,30 % i posljedica je ostvarenog manjeg broja ovih prava po Kantonalnom zakonu.

Utrošak sredstava za novčanu pomoć nezaposlenim porodicama razvrstan po općinama/gradu Kantona za 2015. i 2016. godinu prikazan je u narednom dijagramu br. 18, a za 2016. godinu i u tabeli br.18 (strana br. 35)

Dijagram br. 18

Dakle, u 2016. godini za pravo na novčanu pomoć za nezaposlene porodilje utrošeno je ukupno 129.793,00 KM, a u 2015. godini 139.793,70 KM, odnosno utrošeno je za 7,15% manje sredstava.

Za finansiranje prava na jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta iz budžeta Kantona u 2016. godini utrošeno je 93.124,85 KM, a u 2015. godini utrošeno 101.695,15 KM, odnosno utrošeno je za 8,43 % manje sredstava.

Tokom 2016. godini za pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci utrošeno je 362.740,00 KM, a u 2015. godini utrošeno 427.740,10 KM, odnosno utrošeno je za 17,91 % manje sredstava.

Kada je u pitanju podrška lokalnih zajednica, pored općina: Breza, Kakanj, Tešanj i Usora, koje za sve porodilje pod određenim kriterijima finansiraju jednokratne pomoći (vidjeti na str.31), posebno utvrđenu dodatnu pomoć i podršku nezaposlenim porodiljama imaju samo općine:

- Doboj Jug, gdje porodilje koje nisu u radnom odnosu, pod uvjetom da imaju prijavljeno prebivalište i stvarno boravište na području općine Doboj Jug a da im mjesečni prihodi domaćinstva ostvareni u periodu od šest mjeseci prije podnošenja zahtjev ne prelaze iznos od 50% od prosječne plaće Kantona, ostvaruju novčanu pomoć na period od 10 /deset/ mjeseci. Pomoć se priznaje od dana porođaja žene – majke, neovisno od broja rođene djece i finansira u visini od 50,00 KM mjesečno. U 2016. godini ovo pravo je ostvarilo 9 porodilja.
- Visoko, gdje nezaposlene porodilje pod uvjetom da im ukupni prihodi domaćinstva ne prelaze iznos 50% prosječne plaće u Federaciji mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 300,00 KM. U 2016. godini ovo pravo je ostvarilo 103 porodilje.

Imajući u vidu da nezaposlene porodilje ostvaruju niže naknade u odnosu na stanje u drugim kantonima i da je prisutna neujednačena pomoć i podrška lokalnih zajednica, stajalište ovog Ministarstva je da se položaj nezaposlenih porodilja treba poboljšati u pogledu kriterija i dužine ostvarivanja prava te visine pomoći. Ranija nastojanja ovog Ministarstva, da se poboljša položaj porodilja koje nisu u radnom odnosu, podržana su sa novim prijedlogom Zakona o zaštiti porodice sa djecom koji bi trebao urediti minimalne kriterije u pogledu uslova, trajanja i iznosa naknade za ovu kategoriju porodilja u Federaciji BiH. Na ovaj način bi se obezbijedila dostupnost i ujednačenost u ostvarivanju ovog, ali i ostalih osnovnih prava u cijeloj Federaciji BiH, odnosno poboljšao socijalno-materijalni položaj porodica sa djecom i obezbjedio značajniji poticaj natalitetu u Kantonu i Federaciji BiH.

U kontekstu unapređenja zaštite i podrške porodici sa djecom, istovremeno je neophodna podrška i u svim drugim segmentima života, a prije svega u zdravstvu, obrazovanju i zapošljavanju.

Pregled korisnika prava porodice sa djecom i utrošenih sredstava u 2016. godini, posmatrano po vrsti prava i po općinama/gradu Kantona

Tabela br. 18

Redni broj	OSNOVNA PRAVA PORODICE SA DJECOM		GRAD/OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA												
			Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1	Broj korisnika prava na dječiji dodatak	broj	211	189	1.110	828	276	1.681	108	215	1.266	1.383	2.836	1.249	11.352
		KM	69.815,48	58.581,60	371.039,30	281.437,30	89.845,85	573.052,20	37.435,15	62.113,10	454.605,99	467.617,90	1.063.790,85	480.143,27	4.009.477,99
2	Broj djece koja ostvaruju dječiji dodatak	broj	325	329	1.971	1.508	468	3.153	206	327	2.412	2.498	5.081	2.455	20.733
		KM	69.815,48	58.581,60	371.039,30	281.437,30	89.845,85	573.052,20	37.435,15	62.113,10	454.605,99	467.617,90	1.063.790,85	480.143,27	4.009.477,99
3	Novčana naknada plaće za zaposlene porodilje	broj	29	21	71	81	20	197	11	6	136	81	300	98	1.051
		KM	241.728,16	126.154,56	581.225,14	588.540,52	143.032,64	1.464.305,69	132.847,29	39.383,93	1.132.541,32	593.720,54	2.966.850,75	831.377,95	8.841.708,49
4	Novčana naknada plaće za nezaposlene porodilje	broj	9	10	104	60	10	95	3	11	89	124	247	97	859
		KM	1.350,00	1.500,00	15.900,00	8.743,00	1.500,00	14.550,00	750,00	1.650,00	13.350,00	18.600,00	37.050,00	14.850,00	129.793,00
5	Jednokratna pomoć za opremu djeteta	broj	9	10	104	60	10	95	3	11	89	124	247	97	859
		KM	970,70	1.078,05	11.433,00	6.472,50	1.077,35	10.470,00	323,10	1.184,70	9.605,25	13.375,80	26.669,65	10.464,75	93.124,85
6	Pomoć za prehranu djeteta do 6 mjeseci uzrasta	broj	9	10	104	60	10	95	3	11	89	124	247	97	859
		KM	3.453,40	5.470,10	40.550,50	23.147,60	4.674,00	44.889,30	2.300,40	3.232,40	37.690,40	55.303,80	103.051,60	38.976,50	362.740,00
UKUPNO		broj	381	380	2.354	1.769	518	3.635	226	366	2.815	2.951	6.122	2.844	24.361
		KM	317.317,74	192.784,31	1.020.147,94	908.340,92	240.129,84	2.107.267,19	173.655,94	107.564,13	1.647.792,96	1.148.618,04	4.197.412,85	1.375.812,47	13.436.844,33

6. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Oblici zaštite koji se finansiraju ili sufinansiraju iz Budžeta Kantona kao dodatne interventne mjere i aktivnosti socijalno zaštitnog karaktera iz nadležnosti ovog Ministarstva su: prevencija nasilja i zaštita žrtava nasilja u porodici, sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja, pomoć socijalni intervenirajućeg karaktera, zdravstveno osiguranje, podrška udruženjima i organizacijama, obilježavanje dječije nedjelje, te nadzor nad stručnim radom i utroškom sredstava.

6.1. Sufinansiranje Projekta „Sigurna kuća za žene žrtve nasilja u porodici i zajednici sa područja općina Zeničko-dobojskog kantona“

Udruženje „Medica“ Zenica implementira navedeni projekat kojim se pružaju usluge smještaja u „Sigurnu kuću“ i omogućavaju tretmani na prevenciji i zaštiti žrtava nasilja u porodici i zajednici. Prema ranije potpisanom Protokolu obaveza Zeničko-dobojskog kantona, odnosno Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice je da obezbjedi 30% potrebnih sredstava za sufinansiranje rada „Sigurne kuće“.

Tokom 2016. godine Udruženju „Medica“ Zenica odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 54.720,00 KM. Sredstva su dodijeljena u dva navrata, odnosno Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog kantona u iznosu od 27.360,00 KM za period januar – juni 2016. godine, a zatim Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona odobreno 27.360,00 KM, za period juli - decembar 2016. godine.

Prema Izvještaju Udruženja „Medica“ za 2016. godinu, u „Sigurnoj kući“ usluge zbrinjavanja su pružene za 40 osoba, i to 21 ženu i 19 djece, od kojih je 12 djevojčica i 9 dječaka, a pruženi su i drugi oblici usluga, podrške i pomoći za prevenciju i zaštitu žrtava nasilja u porodici i zajednici.

Ministarstvo je uz podršku i saradnju Udruženja „Medica“ organizovalo rad Koordinacionog tijela na nivou Kantona, te koordiniralo sa nadležnim institucijama i organizacijama na implementaciji dvogodišnjeg Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona 2016-2017, koji je Vlada usvojila Zaključkom, broj: 02-35-21841/15 od 10.12.2015. godine

Također, Ministarstvo je podržalo projekat ovog udruženja povodom obilježavanja Dječije nedjelje u 2016. godini, kao i projekat „Zaštita djece i prevencija nasilja“ kojim je udruženje apliciralo na javni poziv za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata kantonalnih organizacija i udruženja socijalnog karaktera, te udruženja raseljenih lica i povratnika iz Zeničko-dobojskog kantona.

U kontekstu razmatranja Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nasilja u porodici („Službene novine Federacije BiH“, broj: 20/13), Ministarstvo je izradilo Mišljenje koje je Vlada Zeničko-dobojskog kantona prihvatila Zaključkom na 42. sjednici održanoj 09.02.2016. godine.

6.2. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje

Usljed teške socijalne i materijalne situacije odnosno prevazilaženja stanja socijalne potrebe najugroženijih građana, na prijedlog ovog Ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona u kontinuitetu odobrava sredstava za sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja na području Zeničko-dobojskog kantona. S tim u vezi, tokom 2016. godine doznačena su sredstva u ukupnom iznosu od 225.000,00 KM, u četiri kvartala, i to:

- MDD Merhamet Zenica 60.000,00 KM
- Narodna kuhinja Zenica..... 50.000,00 KM

- MDD Merhamet Maglaj 40.000,00 KM
- Caritas zeničkih župa 25.000,00 KM
- Pučka kuhinja Vareš 25.000,00 KM
- Javna kuhinja „Mladi volonteri“ Visoko..... 25.000,00 KM.

Ovaj program podrške od velikog je značaja za građane Kantona koji se nalaze u teškoj socijalno-ekonomskoj situaciji i žive u neimaštini i siromaštvu. Prema izvještajima javnih-humanitarnih kuhinja na području Zeničko-dobojskog kantona, dnevno se priprema cca 3.200 obroka, što znači da postoji realna potreba i društvena opravdanost ovakvog vida podrške.

6. 3. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na novčanu pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za osobe koja se nalaze u stanju socijalne potrebe („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 5/16) te budžetskim mogućnostima Kantona, Ministarstvo je odobravalo socijalno-intervenirajuće novčane pomoći. Raspodjela sredstava se vršila na osnovu propisanih kriterija iz Pravilnika, odnosno prijedloga Komisije koju je Rješenjem imenovao Ministar. Komisija je razmatrala sve pristigle zahtjeve i na osnovu propisanih kriterija, principijelno utvrdila osnovanost pristiglih zahtjeva za pomoć, pri tome vodeći računa o Programu potrošnje sredstava u konkretnoj budžetskoj godini.

U 2016. godini u ove svrhe od strane Ministarstva i Vlade Kantona urađeno je ukupno 270 zaključaka, kojima se odobrila jednokratna novčana pomoć socijalno-intervenirajućeg karaktera pojedincima i porodicama, i to:

- pomoć u pokrivanju dijela troškova liječenja 214 zaključaka..... 59.050,00 KM
 - pomoć u ublažavanju teške materijalne situacije 33 zaključaka..... 8.490,00 KM
 - pomoć u nabavci ortopedskih pomagala 11 zaključaka.....6.450,00 KM
 - pomoć u poboljšavanju stambenih uvijeta 12 zaključaka.....18.200,00 KM
- Ukupno: 92.190,00 KM**

Najveći broj odobrenih zahtjeva je iz Zenice (165 zahtjeva – 49.500 KM), Maglaja (31 zahtjev – 10.900 KM), Kakanj (25 zahtjeva –9.000 KM), Zavidovića (24 zahtjeva –7.800 KM), Žepča (18 zahtjeva –6.890 KM)) itd. Tokom 2016.godine nisu zaprimljeni zahtjevi samo sa područja općina Olovo i Usora.

Imajući u vidu ograničena budžetska sredstva i veći broj zahtjeva za pomoć, a na osnovu procjene nadležne Komisije, u 2016.godine nije udovoljeno 101 zahtvu, jer u skladu sa Pravilnikom i ograničenim sredstvima nisu ispunjavali uslove za prioritet u odobravanju socijalno-intervenirajuće pmoći. Najveći broj odbijenih zahtjeva je iz Zenice (65 zahtjeva), Maglaja (13 zahtjeva) Žepča (8 zahtjeva) itd.

6.4. Zdravstvena zaštita

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 70/08, 48/11) određene kategorije korisnika imaju pravo na zdravstveno osiguranje ukoliko nisu zdravstveno osigurani po drugom osnovu, i to korisnici:

- prava na stalnu novčanu pomoć;
- lica starija od 65 godina muškarci, odnosno 60 godina žene;
- civilne žrtve rata;
- djeca od rođenja do polaska u osnovnu školu, a nisu zdravstveno osigurana kao članovi porodice osiguranika;
- osobe smještene u ustanove socijalne zaštite;
- nezaposlena samohrana majka-porodilja za vrijeme trudnoće, porođaja i do uzrasta djeteta do godinu dana;

- lica sa invaliditetom i lica ometena u psihičkom ili fizičkom razvoju i
- djeca smještena u drugu porodicu.

U toku izvještajnog perioda putem centara/službi ovo pravo do decembra 2016. godine je ostvarivalo oko 3.785 korisnika, a za finansiranje zdravstvenog osiguranja u 2016. godini odobrena su raspoloživa sredstva iz Budžeta Kantona u iznosu od 185.000,00 KM.

6.5. Podrška udruženjima i organizacijama

Ministarstvo kontinuiranim aktivnostima tokom cijele godine podržava rad prije svega kantonalnih ali i općinskih/gradskih udruženja, tj. organizacija civilnog društva. Podrška udruženjima ogleda se u saradnji i pružanju stručne pomoći prilikom provođenja redovnih ili vanrednih aktivnosti pojedinih udruženja, uspostavljanje međusobne komunikacije i saradnje između udruženja, između civilnog i javnog sektora.

Tokom 2016. godine Ministarstvo je imalo intenzivniju saradnju sa Društvom socijalnih radnika Zeničko-dobojskog kantona i Koalicijom udruženja osoba s invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona, što je rezultiralo izradom dokumenata:

- Akcioni plan u oblasti invalidnosti za područje Zeničko-dobojskog kantona, za period od 2016. do 2018. godine, koji je usvoen Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog broj: 02-35-12549/16 od 30.06.2016. godine, i
- Analiza djelatnosti i usluga socijalne zaštite u kadrovskom, finansijskom i materijalno-tehničkom stanju ustanova na području Zeničko-dobojskog kantona za period 2014.-2015. godina, koja je prihvaćena Zaključkom Vlade Zeničko-dobojskog, broj: 02-35-17829/16 od 27.10.2016. godine, i Zaključkom Skupštine Zeničko-dobojskog, broj: 01-35-1883/17 od 13.02.2017. godine

Također, nakon provedene procedure po javnom pozivu Ministarstva za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata kantonalnih organizacija i udruženja socijalnog karaktera, te udruženja raseljenih lica i povratnika iz Zeničko-dobojskog kantona u 2016. godini, Odlukom Vlade Kantona, broj: 02-14-14947/16 od 25.08.2016. godine, odobrena su budžetska sredstva u ukupnom iznosu od 91.600,00 KM za programe rada pet (5) kantonalnih saveza i udruženja, te za projekte 11 kantonalnih organizacija/udruženja.

Dodatno, na prijedlog Ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je odobrila novčana sredstva nevladinim organizacijama za obilježavanje značajnih datuma i manifestacija, kao i za podršku u radu, i to:

Savez civilnih žrtava rata ZDK	3.000,00 KM
Savez civilnih žrtava rata ZDK	4.220,00 KM
Bošnjačka zajednica kulture „Preporod“ Žepče	750,00 KM
Crveni križ ZDK-a	10.000,00 KM
NIPD Naša riječ doo Zenica	1.500,00 KM
NIPD Naša riječ doo Zenica	468,00 KM
Udruženje gluhih i nagluhih Zeničko-dobojskog kantona	600,00 KM
Općinsko udruženje logoraša Kakanj	1.700,00 KM
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Zenica	1.000,00 KM
Centar za pravnu pomoć ženama, Zenica	700,00 KM
CABARET CLUB	1.000,00 KM
UKUPNO:	24.938,00 KM

6.6. Obilježavanje „Dječije nedjelje“

U povodu obilježavanja „Dječije nedjelje“ koja se provodi radi podsticanja i organizovanja raznovrsnih kulturno-obrazovnih, rekreativnih i drugih manifestacija, Ministarstvo je na osnovu člana 32. Zakona o izvršavanju Budžeta Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 02/16) raspisalo Javni poziv.

Na Javni poziv su mogle aplicirati: jedinice lokalne samouprave, ustanove socijalne i dječije zaštite i udruženja koje imaju sjedište, te djeluju i/ili realizuju projekte usmjerene na unapređenje socijalne zaštite i brige o djeci na području Zeničko-dobojskog kantona.

Pravo na korištenje sredstava su mogla ostvariti pravna lica čiji su se projektni prijedlozi odnosili na:

1. pružanje podrške porodicama sa djecom (sa naglaskom na djecu bez roditeljskog staranja i porodice u riziku od razdvajanja, djecu ometenu u fizičkom i/ili psihičkom razvoju, višečlane porodice sa djecom i dr. marginalizovane grupe djece) koje se nalaze u stanju socijalne potrebe;
2. promotivne, edukativno-zabavne i dr. aktivnosti o značaju primjene Konvencije o pravima djeteta.

Nakon završene procedure po Javnom pozivu, Ministarstvo je donijelo Program obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2016. godinu, na koji je Vlada Zeničko-dobojskog kantona dala saglasnost Zaključkom, broj: 02-35-16073/16 od 20.09.2016. godine. U skladu sa Javnim pozivom odobreno je finansiranje 33 projekata.

Vlada Zeničko-dobojskog kantona je na 70. sjednici, održanoj 20.09.2016. godine, donijela Odluku o odobravanju sredstava za obilježavanje „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2016. godinu, broj: 02-14-16074/16 od 20.09.2016.godine. Povodom obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2016. godinu ovom Odlukom odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 100.000,00 KM.

6.7. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta općina iz Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalnim zakonom propisana su i druga osnovna prava iz socijalne zaštite, i to: usluge socijalnog i drugog stručnog rada, kućna njega i pomoć u kući, vršenje starateljstva i nadzor. U oblasti zaštite porodice sa djecom predviđena su prava: posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica, smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja i osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja. Navedena prava se finansiraju iz budžeta općina.

Prema raspoloživim informacijama, neka od navedenih prava se realizuju u općinama:

- Općina Kakanj – pravo na osiguranje jednog obroka djeci za vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja, za kategorije: djeca korisnika stalne novčane pomoći, djeca na smještaju u drugu porodicu, djeca bez roditeljskog staranja-djeca pod starateljstvom, djeca iz porodice u kojoj živi dijete ili odrasla osoba ometena u psihičkom ili fizičkom razvoju. Visina naknade iznosi 1,00 KM po danu, odnosno 22,00 KM mjesečno po djetetu. U 2016. godini naknadu je koristilo 45 djece.
- Općina Tešanj – uspostavljeno je pravo na poboljšanje uslova za srednje obrazovanje za: učenike srednjih škola koji ostvaruju najmanje dobar uspjeh i imaju primjerno vladanje na nastavi a potiču iz porodica korisnika stalne novčane pomoći, samohranih roditelja bez prihoda, djecu sa invaliditetom i djecu iz višečlanih porodica. U 2016. godini naknadu je koristilo 60 korisnika, u 10 mjesečnih iznosa od po 50,00 KM, za što je ukupno izdvojeno 30.000,00 KM.

6.8. Nadzor nad stručnim radom i utroška budžetskih sredstava

Ministarstvo je kao drugostepeni organ u 2016. godini rješavalo po žalbama 119 stranaka, vršilo nadzor nad provođenjem prava iz socijalne zaštite i provelo postupak revizije 2.115 predmeta prava na stalnu novčanu pomoć, smještaj u ustanove i dodatak na djecu. Također u oktobru i novembru 2016. godine ovlašteni zaposlenici Ministarstva izvršili su nadzor nad stručnim radom i kontrolu namjenskog utroška sredstava u svim centrima za socijalni rad i nadležnim općinskim službama socijalne zaštite na području Zeničko-dobojskog kantona.

7. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

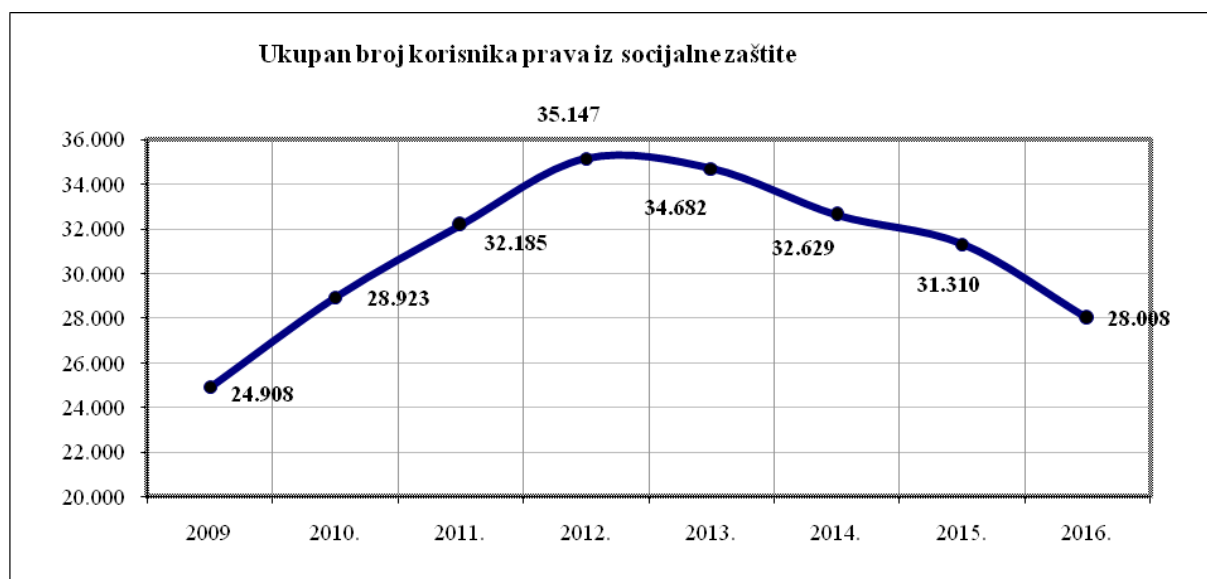
Unapređenje socijalne politike i provođenje adekvatne socijalne zaštite uslovljeno je u velikoj mjeri trenutnom ekonomskom situacijom i pokrenutim procesima reforme u ovoj oblasti na području Federacije BiH. Ograničena finansijska sredstva u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona utiču na visinu iznosa nakanada i pomoći i broj ostvarenih prava korisnika socijalne zaštite, te utiču na poduzimanje preventivnih aktivnosti i kvalitet pruženih usluga koje se finansiraju iz Kantona. Zbog navedenih i drugih objektivnih faktora u 2016. godini nije bilo moguće u dovoljnoj mjeri uticati na smanjenje stepena siromaštva i socijalne isključenosti stanovnika Zeničko-dobojskog kantona, odnosno na obim i količinu ostvarenih prava.

Zbog nedovoljnog priliva sredstava u Budžet Kantona, Vlada i Ministarstvo finansija nisu bili u mogućnosti isplatiti sva dugovanja za naknade i pomoći koja su nastala u periodu do 2014. godine, ali je shodno budžetskim mogućnostima zadržan trend izmirenja ovih dugovanja. U 2016. godini isplata dugovanja za naknade i pomoći je izvršena za jedan mjesec, izuzevši naknade umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu koje su i u 2015. godini bile isplaćene za mjesec septembar. Pored toga, Vlada Kantona je i tokom 2016. godine zadržala redovnu isplatu svih naknada i pomoći, tako da je posljednja isplata socijalnih davanja iz Budžeta Kantona u 2016. godinu izvršena na dan 28.12.2016.godine, čime su korisnici prava iz socijalne zaštite ostvarili naknade za sva prava za mjesec septembar 2016. godine.

Dakle, evidentno je da se od 2015. godine umanjuju nastala dugovanja i da su tokom 2016. godine u potpunosti ujednačene isplate naknada i pomoći za sva prava, te da se ovi novčani iznosi isplaćuju redovno svaki mjesec.

Tokom 2016. godine, u skladu sa Kantonalnim zakonom prava iz socijalne zaštite ostvarivalo je oko 28.008 korisnika, a za finansiranje su utrošena sredstva u iznosu od 21.532.298 KM, odnosno da je potrošnja povećana za 0,8%.

Upoređivanjem navedenih podataka za posljednjih osam godine možemo konstatovati da je nakon tendencije povećanja broja korisnika prava do 2012. godinu, od 2013. godini uslijedilo kontinuirano smanjenje broja korisnika prava. Bolji uvid o ukupnom broju korisnika tokom posljednjih osam godina, predočavamo u dijagramu br.19.

Dakle, prema evidentiranim podacima, od 2012. godine zadržan je trend smanjenja broja korisnika prava iz socijalne zaštite. U 2016. godini broj korisnika prava je smanjen za 3.302 prava, a ukoliko to posmatramo za vremenski period 2012-2016 godine broj korisnika je manji za 7.139 ostvarivanih prava. Analize pokazuju da je posljednjih pet godina evidentno smanjen broj korisnika u 8 prava, odnosno da je povećan broj korisnika samo u 4 prava, i to pravu na: novčanu naknadu plaće za zaposlene porodilje, stalnu novčanu pomoć, smještaj u ustanovu na dnevno zbrinjavanje osoba sa invaliditetom te refundaciji troškova medicinskog vještačenja, te od 2016. godinu evidentirano je povećanje broja korisnika za pravo na smještaja u drugu porodicu.

Najveće smanjenje korisnika prava u oblasti zaštite porodice sa djecom, u odnosu na 2015. godinu, je za pravo na dječiji dodatak gdje je smanjen broj djece za 517 korisnika, a zatim za pravo nezaposlenih porodilja gdje je manji broj korisnika za 58 porodilja. U ovoj oblasti evidentan povećan broj korisnika prava samo na naknadu plaće porodiljama za vrijeme odsustva zbog porođaja sa posla, i to za 78 porodilja.

Za razliku od 2015 godine, u oblasti socijalne zaštite nisu odobravana sredstva za jednokratne pomoći i nije finansirano pravo na pomoć i njegu od drugog lica tokom 2016. godine, te je zbog toga manji ukupan broj korisnika za 1.366 korisnika prava na jednokratnu pomoć i za 1.356 korisnika pravo na pomoć i njegu od drugog lica. Također u ovoj godini smanjen je broj za 9 korisnika pravu na osposobljavanje za samostalan život i rad djece i mladih osoba ometenih u psihofizičkom razvoju. U ovoj oblasti evidentan je povećan broj korisnika prava na ostalim pravima, to jeste povećan je broj korisnika prava na stalnu novčanu pomoć za 76 korisnika, pravu na smještaj u drugu porodicu za 2 korisnika, te prava na smještaj u ustanovu socijalne zaštite za 51 korisnika, što je posljedica povećanja broja korisnika usluga dnevnog tretmana u JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona.

Također, smanjen je broj korisnika prava u oblasti zaštite civilnih žrtava rata za 25 korisnika naknada i manje 30 ostvarivanih prava civilnih žrtava rata.

Pregledom utrošenih sredstava za posljednjih osam godine u dijagramu br.20. evidentno je stalno povećanje potrošnje finansijskih sredstava za prava iz oblasti socijalne zaštite, izuzevši umanjeње potrošnje u 2015. godine kada je prestalo finansiranje pravo na pomoć i njegu od drugog lica. Veća potrošnja sredstava u 2016. godini je zbog broja korisnika, odnosno potrošnje sredstava za: pravo na stalnu novčanu pomoć, medicinsko vještačenje, smještaj u ustanove na dnevno zbrinjavanje te ponajviše za naknade porodilja u radnom odnosu.

Dijagram br.20

Tokom 2016. godine nastavljene su aktivnosti na razvoju zaštite i integraciji djece i odraslih osoba sa posebnim potrebama putem usluga JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, odnosno usluga Dневnih centara u Visokom (za korisnike iz općina: Kakanj, Visoko, Breza, Vareš i Olovo), Maglaji (za korisnike iz općina: Zavidovići, Žepče i Maglaj) i Tešanju, te uspostavom usluga dnevnog zbrinjavanja u Gradu Zenica.

Nastavljene su aktivnosti Ministarstva u pogledu deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite, to jeste unapređenja usluga stanovanja u lokalnoj zajednici uz stručnu podršku od strane Ustanove „Sumero centar centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“, procesa transformacije JU „Dom-porodica“ Zenica i drugih poduzimanju drugih aktivnosti na alternativnom zbrinjavanj i prevenciji smještaja lica u ustanove.

Kontinuirano su provođene mjere zaštite žrtava nasilja u porodici i zajednici, između ostalog i kroz sufinansiranje smještaja žrtava nasilja u porodici i zajednici u Sigurnoj kući putem Udruženja „Medica“ Zenica, te aktivnosti Koordinacionog tijela na provođenje Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona.

Zatim, transparentno su provedene procedure po objavljenom Javnom pozivima za za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata kantonalnih organizacija i udruženja socijalnog karaktera, te udruženja raseljenih lica i povratnika iz Zeničko-dobojskog kantona i Javnom pozivima za obilježavanje „Dječije nedjelje“ u 2016. godini.

I na kraju, u kontinuitetu su provođene aktivnosti i mjere na praćenju i stručnom nadzoru u primjeni Kantonalnog zakona i zaštiti najboljeg interesa korisnika te kontrole namjenskog trošenja odobrenih Budžetskih sredstava. U tom smislu nastavljena je dobra saradnja sa nadležnim ustanovama socijalne zaštite i zadovoljavajući napredak u pogledu provođenja Kantonalnog zakona. Zatim, ostvarena je saradnja sa drugim kantonalnim

ministarstvima, a posebno sa Ministarstvom za boračka pitanja Zeničko-dobojskog kantona u provođenju mjera zaštite porodica koje su stanju socijalne potrebe .

Obzirom na stanje u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, smatramo da je u narednom periodu potrebno:

- zadržati ujednačenu isplatu novčanih naknada i davanja, te shodno mogućnostima ubrzati isplatu zaostalih, neisplaćenih sredstava;
- unapređivati sistema zaštite porodica sa djecom i zaštite djece bez roditeljskog staranja, te podsticati povratak djece u biološku porodicu ili smještaj u drugu porodicu, odnosno usvojenje djece bez roditeljskog staranja;
- poduzimati adekvatne mjere podrške i zaštite porodica pod rizikom od razdvajanja i porodica u stanju socijalne potrebe na svim nivoima vlasti, sa ciljem osnaživanja i očuvanja porodice;
- podržavati inkluziju, integraciju i bolju zaštitu djece i odraslih osoba sa invaliditetom, te insistirati na odgovornijem uključivanju lokalnih vlasti u finansiranju integrisanih usluga dnevnog zbrinjavanja na području Zeničko-dobojskog kantona;
- učestvovati u reformi zakona u oblastima socijalne zaštite u Federaciji BiH, sa ciljem ujednačavanja osnovnih prava iz socijalne zaštite, prava djece i materinstva
- omogućiti bolju podršku i zaštitu žena-majki koje nisu u radnom odnosu;
- uspostavljati adekvatnu saradnju i podršku nadležnih ministarstava, institucija i ustanova socijalna zaštite, zdravstva, obrazovanja i drugih sektora sa ciljem bolje i adekvatnije zaštite stanovnika Zeničko-dobojskog kantona;
- podržavati jačanje kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta centara/sluzbi;
- nastaviti uspješnu saradnja svih uključenih institucija, centara/ sluzbi i relevantne firme po pitanju primjene SOTAC V2 baze, obzirom na prednosti koje pruža po pitanju izvještavanja, praćenja i planiranja u oblasti socijalne zaštite na Zeničko-dobojskom kantonu;
- unaprijediti materijalno-tehničke i kadrovske kapacitete Ministarstva, radi efikasnijeg i kvalitetnijeg izvršavanja poslova za široki dijapazon prava i potreba građana na području Zeničko-dobojskog kantona.

Zenica, maj 2017.godine

***Ministarstvo za rad,
socijalnu politiku i izbjeglice***

MINISTAR

Nurdehan Šahinović